

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 21.12.2021 № 34-2

ЗВІТ

**про результати аналізу ефективності управління об'єктами
державної власності у газовому секторі, що мають фінансові
наслідки для державного бюджету**

Київ 2021

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП.....	5
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У ГАЗОВОМУ СЕКТОРІ.....	6
1.1. <i>Засади нормативно-правового регулювання питань управління об'єктами державної власності та його особливості у газовому секторі.....</i>	<i>6</i>
1.2. <i>Організаційно-правове регулювання діяльності з відокремлення активів, що забезпечують транспортування природного газу, від активів, що забезпечують його постачання та видобуток.....</i>	<i>12</i>
2. АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ МАЙНА, ЩО ПЕРЕБУВАЄ В ДЕРЖАВНІЙ ВЛАСНОСТІ, НЕ ПІДЛЯГАЄ ПРИВАТИЗАЦІЇ ТА ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ МАГІСТРАЛЬНИМИ ТРУБОПРОВОДАМИ.....	17
3. ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У ГАЗОВОМУ СЕКТОРІ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ДЕРЖАВИ ЯК ВЛАСНИКІВ ОБ'ЄКТІВ.....	22
3.1. <i>Кабінет Міністрів України.....</i>	<i>22</i>
3.2. <i>Міністерство фінансів України.....</i>	<i>28</i>
4. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ» ЩОДО УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У ГАЗОВОМУ СЕКТОРІ, ЩО МАЮТЬ ФІНАНСОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	35
ВИСНОВКИ.....	44
ПРОПОЗИЦІЇ.....	50
Додатки	

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аналізу: Конституція України (стаття 98); Закон України «Про Рахункову палату» (статті 4, 7 і 10); План роботи Рахункової палати на 2021 рік; доручення для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 03.07.2019 № 02-38.

Мета аналізу: встановлення фактичного стану справ щодо:

- діяльності суб'єктів управління корпоративними правами, які належать державі у статутних капіталах акціонерних товариств газового сектору (далі – суб'єкти управління), що мають фінансові наслідки для державного бюджету, включаючи забезпечення обґрунтованості планування, повноти нарахування та своєчасності сплати дивідендів до державного бюджету. Оцінка з точки зору законності та ефективності виконання визначених повноважень та обов'язків відповідно до законодавства України;

- ефективності та законності використання коштів державного бюджету, виділених у 2020 році на придбання акціонерним товариством «Магістральні газопроводи України» у акціонерного товариства «Укртрансгаз» частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» у розмірі 100 відсотків статутного капіталу;

- законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу.

Предмет аналізу:

- діяльність у 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року суб'єктів управління щодо управління корпоративними правами, що належать державі у статутних капіталах акціонерних товариств газового сектору, із забезпечення законності, обґрунтованості планування, повноти нарахування та своєчасності сплати до державного бюджету дивідендів;

- надходження до державного бюджету за кодом класифікації доходів бюджету 21010500 «Дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність» в частині дивідендів, нарахованих на акції у статутних капіталах акціонерних товариств газового сектору за результатами діяльності у 2019–2020 роках;

- порядок використання у 2020 році коштів державного бюджету за КПКВК 3501560 «Забезпечення придбання акціонерним товариством «Магістральні газопроводи України» у акціонерного товариства «Укртрансгаз» частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» у розмірі 100 відсотків статутного капіталу»; рух коштів; нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, пов'язані з діяльністю учасників бюджетного процесу в цій сфері; статистична, фінансова, управлінська та інша інформація про стан використання коштів;

- фінансова і статистична звітність, фінансові плани та звіти про їх виконання, статистична інформація, дані щодо розрахунків частини чистого

прибутку акціонерних товариств газового сектору, матеріали перевірок за 2019–2020 роки та I півріччя 2021 року, а також інші документи щодо обґрунтованості планування, результативності контролю за повнотою нарахування, забезпечення своєчасності сплати до державного бюджету дивідендів акціонерними товариствами газового сектору.

Об'єкти аналізу: Секретаріат Кабінету Міністрів України; Міністерство економіки України (далі – Мінекономіки); Міністерство фінансів України (далі – Мінфін); акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – АТ «МГУ»).

Запити надіслано Державній казначейській службі України, Фонду державного майна України, Державній податковій службі України, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), ТОВ «Оператор газотранспортної системи України», акціонерному товариству «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз» (далі – НАК «Нафтогаз»), надані відповіді опрацьовано.

Критерії оцінки:

щодо законності: відповідність управлінських рішень об'єктів аналізу положенням чинного законодавства;

щодо результативності: повнота і своєчасність виконання суб'єктами управління повноважень з управління корпоративними правами, які належать державі у статутних капіталах акціонерних товариств газового сектору, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, для максимального забезпечення державних потреб у газовому секторі; відповідність фактичних показників сплати до державного бюджету дивідендів плановим показникам, дієвість контролю за їх сплатою;

щодо своєчасності та повноти: стан нарахування та сплати дивідендів до державного бюджету в обсягах та у строки, встановлені чинним законодавством.

Початкові обмеження щодо проведення аналізу:

часові: 2019–2020 роки та I півріччя 2021 року; окремі питання управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, досліджено за більш ранній період у зв'язку з наявністю матеріалів, отриманих відповідно до Програми аудиту ефективності управління об'єктами державної власності у нафтогазовому комплексі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженої 10.07.2019;

географічні: м. Київ;

карантинні: аналіз здійснювався з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (із змінами і доповненнями), рішення Рахункової палати від 16.03.2020 № 6-1

«Про організацію роботи Рахункової палати на період здійснення заходів щодо запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» та інших нормативно-правових і розпорядчих актів, що визначають протиепідемічні заходи на території України, в окремих випадках – дистанційно із застосуванням засобів електронного та телефонного зв'язку з уповноваженими особами об'єкта.

Захід із зазначеного питання проводиться вперше.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів, пов'язаних з предметом аналізу; перевірка планових і звітних матеріалів, руху коштів; аналіз фінансових планів акціонерних товариств та звітів про їх виконання, бухгалтерських документів, фінансової звітності, статистичної та іншої інформації щодо предмета аналізу; опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; надсилання запитів та отримання пояснень посадових осіб об'єктів аналізу.

ВСТУП

Українська газотранспортна система (далі – ГТС) за своїми масштабами є однією з найбільших у світі і другою в Європі. ГТС виконує дві основні функції: забезпечення природним газом внутрішніх споживачів, а також транзит природного газу через територію України у країни Західної та Центральної Європи.

На сьогодні ГТС України – це 33,4 тис. км трубопроводів (магістральні – 20,9 тис. км, магістральні газопроводи-відводи – 12,2 тис. км, розподільні газопроводи – 0,3 тис. км), що становлять єдиний технологічний комплекс, а також 57 компресорних станцій, 533 газоперекачувальні агрегати і 1389 газорозподільних станцій. Діяльність ГТС забезпечують майже 11 тис. працівників (інформацію про потужність ГТС станом на 01.01.2021 наведено в додатку 1).

До 01.01.2020 управління державним майном ГТС та діяльність з транспортування природного газу магістральними газопроводами забезпечувало АТ «Укртрансгаз», яке входить до Групи НАК «Нафтогаз» як єдиного акціонера цього товариства. З 2020 року державне майно ГТС передано на праві господарського відання новоствореному оператору ГТС – ТОВ «Оператор ГТС України», який провадить діяльність з транспортування природного газу магістральними трубопроводами. В управлінні АТ «Укртрансгаз» залишається комплекс підземних сховищ газу.

Основними цілями державної політики у сфері реформування енергетичного сектору є, зокрема, лібералізація ринку газу, перехід на нову модель функціонування ринку, а також виконання зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства (Третього енергопакета) щодо відокремлення активів, що забезпечують транспортування природного газу, від активів, що забезпечують його постачання та видобутку.

Незалежність оператора ГТС має гарантувати рівні умови всім учасникам газового ринку. Відповідно, вертикально інтегрована компанія не повинна впливати на діяльність оператора ГТС. У країнах Центральної Європи переважна більшість національних операторів ГТС вже відокремилася від материнських компаній у середині 2000-х років, що стало однією з передумов створення єдиного та конкурентного ринку газу в Європейському Союзі.

Зобов'язання здійснити низку реформ у сфері енергетики, у тому числі вивести діяльність з транспортування газу за межі вертикально інтегрованої організації, Україна взяла на себе ще у 2010 році¹. Водночас недотримання графіка імплементації європейських норм щодо загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу, тривале узгодження законодавства з питань функціонування внутрішнього ринку природного газу, у тому числі діяльності незалежного оператора ГТС, із вимогами та спільними правилами внутрішнього ринку природного газу ЄС, невизначення Урядом чітких термінів виконання заходів із забезпечення самостійної діяльності незалежного оператора ГТС призвели до відтермінування реформ у газовому секторі, зокрема з відокремлення діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами (анбандлінг).

З огляду на те, що трансформація ринку природного газу та масштаби діяльності ГТС суттєво впливають на загальний стан економіки країни, надходження до державного бюджету, задоволення потреб населення та промисловості, обрана тема аналізу є актуальною та важливою.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У ГАЗОВОМУ СЕКТОРІ

1.1. Засади нормативно-правового регулювання питань управління об'єктами державної власності та його особливості у газовому секторі

Базовими законодавчими актами, які визначають правові засади управління господарською діяльністю у державному секторі економіки та об'єктами державної власності, є Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 (далі – ГК України) та Закон України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» (далі – Закон № 185).

Згідно з частиною п'ятою статті 22 ГК України держава реалізує право державної власності у державному секторі економіки через систему організаційно-господарських повноважень відповідних органів управління щодо суб'єктів господарювання, що належать до цього сектора і здійснюють діяльність на основі права господарського відання або оперативного управління.

Суб'єктами господарювання державного сектору економіки є суб'єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відс.

---

¹ Закон України від 15.12.2010 № 2787-VI «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» (набуває чинності 01.02.2011).

чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів (частина друга статті 22 ГК України).

Господарське товариство, у статутному капіталі якого більше 50 відс. акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належать державі, зобов'язане на кожний наступний рік складати і виконувати річний фінансовий план відповідно до статті 75 ГК України (частина третя статті 89 ГК України).

Повноваження суб'єктів управління у державному секторі економіки – Кабінету Міністрів України, міністерств, інших органів влади та організацій щодо суб'єктів господарювання визначаються законом (частина третя статті 22 ГК України), яким є **Закон № 185**, що встановлює правові засади управління об'єктами державної власності.

Відповідно до статті 1 Закону № 185 **управління об'єктами державної власності – це здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.**

Об'єктами управління державної власності є, зокрема, майно, яке передано державним господарським об'єднанням, корпоративні права, що належать державі у статутних капіталах господарських організацій (далі – корпоративні права держави), тощо (стаття 3 Закону № 185).

Суб'єктами управління об'єктами державної власності стаття 4 Закону № 185 визначає, зокрема, Кабінет Міністрів України, а також міністерства, інші органи виконавчої влади та державні колегіальні органи (далі – уповноважені органи управління).

Законом № 185 також встановлено повноваження уповноважених органів управління (статті 5–9); особливості управління об'єктами державної власності та обмеження щодо розпорядження ними (стаття 11); визначення вартості об'єктів державної власності та порядку їх охорони (стаття 13); контроль за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності, використанням державного майна (стаття 16) та ряд інших аспектів управління об'єктами державної власності.

На виконання міжнародних зобов'язань України, зокрема щодо реформування газового сектору, **прийнято Закон України від 09.04.2015 № 329 «Про ринок природного газу» (далі – Закон № 329), який визначає правові засади функціонування ринку природного газу України та спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.**

Згідно зі статтею 1 Закону № 329 терміни, що вживаються, мають таке значення: **газотранспортна система – технологічний комплекс, до якого входить окремих магістральний газопровід з усіма об'єктами і спорудами, пов'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька таких газопроводів, якими здійснюється транспортування природного газу від точки (точок) входу до точки (точок) виходу; оператор газотранспортної системи –**

суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із транспортування природного газу газотранспортною системою на користь третіх осіб (замовників); **ринок природного газу** – сукупність правовідносин, що виникають у процесі купівлі-продажу, постачання природного газу, а також надання послуг з його транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), послуг установки LNG; **суб'єкт ринку природного газу** – оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища, оператор установки LNG, замовник, оптовий продавець, оптовий покупець, постачальник, споживач; **транспортування природного газу** – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газотранспортною системою з метою його доставки до іншої газотранспортної системи, газорозподільної системи, газосховища, установки LNG або доставки безпосередньо споживачам, але що не включає переміщення внутрішньопромисловими трубопроводами (приєднаними мережами) та постачання природного газу.

Законом № 329 визначено дві моделі відокремлення оператора ГТС: **модель повного відокремлення майна, або OU (full ownership unbundling), та модель створення незалежного самостійного оператора ГТС, або ISO (Independent System Operator).**

Згідно з моделлю OU оператор ГТС – юридична особа, яка не є складовою вертикально інтегрованої організації і провадить свою господарську діяльність незалежно від діяльності з видобутку, розподілу, постачання природного газу, діяльності оптових продавців. Оператор ГТС повинен забезпечити здійснення функцій ГТС за рахунок своїх фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів, пройти сертифікацію та отримати відповідну ліцензію. Оператором ГТС може бути виключно її власник. Відмінністю моделі ISO є те, що на оператора ГТС не розповсюджується вимога щодо здійснення повноважень і виконання функцій оператора ГТС виключно її власником.

Отже, модель OU передбачає виведення як оператора, так і активів ГТС за межі структури та впливу вертикально інтегрованої організації, за моделлю ISO газотранспортні активи залишаються у вертикально інтегрованої організації, але незалежний оператор ГТС передається незалежному органу управління або стороні.

Статтею 23 Закону № 329 встановлено загальні вимоги щодо відокремлення і незалежності оператора ГТС (**модель відокремлення OU**). Процедура сертифікації оператора ГТС визначено статтею 24 Закону № 329.

Особливі вимоги щодо відокремлення і незалежності оператора ГТС (**модель відокремлення ISO**) визначено статтею 27 Закону № 329, обов'язки оператора та власника ГТС (модель відокремлення ISO) та власника ГТС – статтею 28, питання незалежності власника ГТС – статтею 29.

Систему відносин в газовому секторі України та моделі відокремлення діяльності з транспортування природного газу зображено на рисунку 1.

Рисунок 1. Система відносин в газовому секторі України та моделі відокремлення діяльності з транспортування природного газу

Верховною Радою України 31.10.2019 прийнято Закон України № 264 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» (далі – Закон № 264), яким врегульовано питання відокремлення та незалежності оператора ГТС за моделлю ISO, а також визначено окремі особливості управління об'єктами державної власності у газовому секторі.

➤ До ГК України внесено зміни, згідно з якими «фінансові плани оператора газотранспортної системи та оператора системи передачі, а також господарського товариства, яке володіє корпоративними правами в операторі газотранспортної системи, не підлягають затвердженню відповідно до статті 75 цього Кодексу.

Фінансові плани оператора газотранспортної системи та/або оператора газосховищ, оператора системи передачі, а також господарського товариства, яке володіє корпоративними правами в операторі газотранспортної системи, розробляються в порядку, визначеному їхніми установчими документами, та затверджуються суб'єктами управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, передачі електричної енергії» (другий і третій абзаци частини третьої статті 89 ГК України).

Статтю 136 ГК України доповнено, зокрема, частиною третьою такого змісту: «У випадках, визначених Законом України «Про трубопровідний транспорт», з метою створення оператора газотранспортної системи держава через уповноважених суб'єктів управління об'єктами державної власності на підставі договору може передавати суб'єкту господарювання об'єкти державної власності на праві господарського відання без права їх відчуження»; частиною п'ятою: «Суб'єкт господарювання, якому з метою створення оператора системи передачі або оператора газотранспортної системи на праві господарського відання передані об'єкти державної власності, повинен бути повністю незалежним у прийнятті рішень щодо їх використання, експлуатації, обслуговування, планування, розвитку та фінансування відповідно до законів України «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії»; частиною шостою: «Уповноважений суб'єкт управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, а також суб'єкт управління системи передачі електричної енергії, не може відмовити у фінансуванні відповідно оператором системи передачі або оператором газотранспортної системи, або іншою заінтересованою особою інвестицій, погоджених НКРЕКП. При погодженні таких інвестицій НКРЕКП, керується, зокрема, необхідністю забезпечення безпеки постачання природного газу».

➤ **До Закону № 185 внесено зміни, згідно з якими до об'єктів управління державної власності віднесено державне майно, надане суб'єкту господарювання на праві господарського відання відповідно до законодавства (частина перша статті 3); суб'єктом управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу, може бути лише уповноважене Кабінетом Міністрів України міністерство.** Умови управління об'єктами державної власності визначаються у відповідному договорі згідно із законом. Інші суб'єкти управління об'єктами державної власності не можуть мати повноважень щодо об'єктів державної власності, переданих на таких умовах, якщо такі повноваження суперечать встановленим законом вимогам про відокремлення та незалежність (абзац дванадцятий частини першої статті 4); **управління корпоративними правами держави, а також створення органів управління в господарських товариствах, що здійснюють діяльність з передачі електричної енергії та транспортування природного газу, або в господарських товариствах, що володіють корпоративними правами у таких господарських товариствах, здійснюються відповідно до встановлених законом вимог щодо відокремлення та незалежності таких господарських товариств (абзац четвертий частини третьої статті 11).**

➤ **До Закону № 329 внесено такі зміни: у разі обрання моделі відокремлення ISO регулятора² надано повноваження встановлювати**

---

² Регулятор – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (пункт 32 частини першої статті 1 Закону № 329).

тарифи на послуги транспортування природного газу та інші платежі, пов'язані з доступом або приєднанням до ГТС, з урахуванням забезпечення покриття витрат на погоджені регулятором інвестиції та узгодженої норми прибутку» (пункт 4 частини четвертої статті 4); **оператором ГТС, що перебуває в державній власності і не підлягає приватизації, може бути виключно суб'єкт господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі чи суб'єкту господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі** (частина перша статті 21); оператором ГТС, що перебуває в державній власності і не підлягає приватизації, може бути виключно суб'єкт господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі чи суб'єкту господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі, крім випадку, визначеного частиною першою статті 27 цього Закону (частина друга статті 23).

Законом № 264 внесено зміни до Земельного кодексу України від 25.10.2001 № 2768-III у частині можливості надання на праві постійного користування земельних ділянок новому оператору ГТС; **Закону України** від 02.03.2015 № 222-VIII «**Про ліцензування видів господарської діяльності**» у частині встановлення строку, протягом якого новий оператор ГТС повинен отримати відповідну ліцензію (ці зміни дозволять новому операторові ГТС надавати послуги з транспортування природного газу та мати статус ліцензіата до проходження власної процедури ліцензування); **Закону України** від 27.02.2014 № 794-VII «**Про Кабінет Міністрів України**» у частині усунення можливості впливу Прем'єр-міністра України чи Кабінету Міністрів України на прийняття рішень міністерством у процесі управління корпоративними правами держави в операторі ГТС; **Закону України** від 22.09.2016 № 1540-VIII «**Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг**» у частині посилення нагляду Регулятора за дотриманням вимог щодо незалежності власника ГТС відповідно до вимог Закону, зокрема погодження договорів, що укладаються між оператором ГТС та власником, а також врегулювання спорів, що виникають між оператором ГТС та суб'єктом управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування та/або зберігання природного газу.

Аналіз засвідчив: **реформування Україною внутрішнього ринку природного газу відбувалося повільно**, що призвело до порушення строків виконання зобов'язань у рамках Третього енергопакета, визначених статтею 2 Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, ратифікованого Законом України від 15.12.2010 № 2787-VI «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» (діє з 01.02.2011).

Законодавство України щодо функціонування внутрішнього ринку природного газу узгоджено з вимогами Третього енергопакета (шляхом прийняття Закону № 329) з недотриманням строку, передбаченого статтею 2

Протоколу (до 01.01.2012), – пізніше більш як на 3 роки. Незалежний оператор ГТС розпочав роботу з 01.01.2020 (на 8 років пізніше визначеного строку – до 01.01.2012).

Отже, на законодавчому рівні врегульовано загальні питання управління об'єктами державної власності та особливості управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що забезпечить відокремлення державних активів, що забезпечують транспортування природного газу, від активів, які забезпечують його постачання та видобуток.

1.2. Організаційно-правове регулювання діяльності з відокремлення активів, що забезпечують транспортування природного газу, від активів, що забезпечують його постачання та видобуток

Як вже зазначалося, основним чинником, який призвів до зміни нормативно-правового визначення обсягу повноважень суб'єктів управління об'єктами державної власності в газовому секторі щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, була необхідність виконання міжнародних зобов'язань України щодо реформування ринку природного газу. Так, завдання Міненерговугілля, НАК «Нафтогаз» та НКРЕ щодо узгодження нормативно-правової бази з питань функціонування внутрішнього ринку природного газу з вимогами Директиви 2003/55/ЄС визначено пунктом 1 плану заходів щодо виконання зобов'язань в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 733-р.

У 2014 році з метою приведення функціонування ГТС України у відповідність з вимогами Директиви 2009/73/ЄС Кабінет Міністрів України ухвалив рішення³ щодо створення публічних акціонерних товариств «Магістральні газопроводи України» та «Підземні газові сховища України», доручив Міненерговугілля, ФДМУ спільно з НАК «Нафтогаз», ПАТ Укртрансгаз» розробити проекти статутів цих акціонерних товариств та подати їх на затвердження Кабінету Міністрів України; забезпечити передачу акціонерним товариствам майна, яке використовується для забезпечення транспортування та зберігання природного газу, не підлягає приватизації та обліковується на балансі ПАТ «Укртрансгаз». Міненерговугілля доручалося вжити заходів щодо припинення виконання НАК «Нафтогаз» функцій оператора ГТС та покладення їх на публічне акціонерне товариство «Укртрансгаз».

У липні 2016 року відповідно до Закону № 329 Кабінет Міністрів України постановою від 01.07.2016 № 496 «Про відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу» затвердив план реструктуризації публічного акціонерного товариства

---

³ Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2014 № 172 «Про невідкладні заходи щодо реформування системи управління Єдиною газотранспортною системою України».

«Національна акціонерна компанія «Нафтогаз» з метою відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу (далі – План № 496) та обрав модель відокремлення ОУ (оператор і активи ГТС – за межами структури НАК «Нафтогаз»). Згідно з Планом № 496 процес відокремлення (анбандлінг) передбачалося завершити до кінця 2019 року.

У листопаді 2016 року Кабінет Міністрів України утворив⁴ публічне акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – ПАТ «МГУ»), 100 відс. акцій якого належать державі і повноваження з управління корпоративними правами держави у статутному капіталі якого здійснює Міненерговугілля. ПАТ «МГУ» мало стати незалежним оператором ГТС України відповідно до обраної моделі відокремлення. Міненерговугілля було уповноважене на здійснення дій, пов'язаних з утворенням та реєстрацією ПАТ «МГУ»⁵.

Аналіз засвідчив: У **2016–2019 роках, протягом яких тривала реалізація Плану № 496, документ неодноразово коригувався⁶ та зазнав суттєвих змін** порівняно з початковою редакцією (як в частині заходів, так і черговості та строків їх виконання). Так, з 12.11.2016 збільшено строк виконання семи з 15 заходів, визначених початковою редакцією Плану № 496, а також змінено відповідального виконавця двох заходів (Міненерговугілля замість Мінекономрозвитку); з 11.06.2019 до Плану № 496 включено чотири нові заходи, виключено один, викладено в іншій редакції три заходи.

Встановлено, що Планом № 496 жодному з виконавців не доручалося здійснення заходів щодо визначення чіткого переліку майна, власником якого є держава, що обліковувалося на балансі АТ «Укртрансгаз» та використовувалося для забезпечення діяльності з транспортування природного газу, іншого майна, необхідного для ефективної роботи новостворюваного оператора ГТС. НАК «Нафтогаз» мала самостійно визначити перелік майна, необхідного для ефективної роботи ПАТ «МГУ» як новостворюваного оператора ГТС, а також забезпечити його передачу.

План № 496 (модель відокремлення ОУ – повне відділення), виконувався НАК «Нафтогаз» неналежно. НАК «Нафтогаз» наполягала на збереженні ГТС у своїй структурі, аргументуючи це тим, що після ухвалення Стокгольмським арбітражем у 2018 році рішення юристи зробили висновок, що до завершення транзитного контракту з ПАО «Газпром» газотранспортні активи не можуть бути виведені з-під контролю НАК «Нафтогаз» як сторони контракту.

---

⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 801 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України».

⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 837 «Питання публічного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України».

⁶ Постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 800 (діє з 12.11.2016), від 05.06.2019 № 484 (діє з 11.06.2019).

З цією метою в лютому 2019 року НАК «Нафтогаз» створила у своїй структурі дочірнє ТОВ «Оператор ГТС України» (далі – ТОВ «ОГТС»), якому протягом 2019 року передано функції управління ГТС, активи ГТС і до якого переведено співробітників АТ «Укртрансгаз», діяльність яких пов'язана з операційними процесами на ГТС. З 01.07.2019 функцію технічної експлуатації ГТС України передано від АТ «Укртрансгаз» до ТОВ «ОГТС», єдиним засновником якого було АТ «Укртрансгаз». НАК «Нафтогаз» передбачала, що ТОВ «ОГТС» працюватиме як окрема юридична структура в підпорядкуванні АТ «Укртрансгаз» до 31.12.2019 – строку закінчення поточного договору на транзит природного газу з ПАО «Газпром». Така модель, за обґрунтуваннями НАК «Нафтогаз», давала підстави «зберегти економічний інтерес від транзиту» і внаслідок цього бути стороною процесу в Арбітражному інституті Торговельної палати Стокгольма у справі проти ПАО «Газпром» SCC Arbitration V 2018/050 щодо перегляду тарифу на транзит і після анбандлінгу (01.01.2020).

У вересні 2019 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 18.09.2019 № 840 «Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу та забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи», згідно з якою обрано нову модель відокремлення діяльності з транспортування природного газу – ISO (газотранспортні активи залишаються у вертикально інтегрованій структурі НАК «Нафтогаз», але новий оператор ГТС передається незалежному органу управління). Крім того, визнано такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 01.07.2016 № 496, відповідно, скасовано модель відокремлення ОУ та План № 496. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840 затверджено новий план заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора ГТС (далі – План № 840).

Запроваджена Планом № 840 модель анбандлінгу ISO передбачає отримання ТОВ «ОГТС» права на управління ГТС на умовах господарського відання на 15 років. ТОВ «ОГТС» буде сертифіковано НКРЕКП як оператор ГТС, після чого сертифікацію підтвердить Європейське енергетичне співтовариство. Планом № 840, фактично, передбачено купівлю АТ «МГУ» структури ТОВ «ОГТС» з активами ГТС з розбивкою платежу на 15 років.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 791-р «Питання управління акціонерним товариством «Магістральні газопроводи України» повноваження з управління корпоративними правами держави щодо АТ «МГУ» передано Мінфіну. Надалі розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 1087-р «Про визначення уповноваженого органу управління державним майном газотранспортної системи, що використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами» Мінфін визначено органом управління державним майном ГТС (за переліком майна, складеним за результатами інвентаризації, проведеної АТ «Укртрансгаз»

відповідно до законодавства, станом на 01.10.2019). **Постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 942** «Деякі питання управління майном, що перебуває в державній власності та використовується для забезпечення транспортування природного газу магістральними газопроводами» **затверджено Порядок передачі** на праві господарського відання об'єктів права державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, **та Умови договору про передачу на праві господарського відання державного майна**, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

На виконання пункту 5 Плану № 840 Кабінет Міністрів України погодив⁷ рішення правління НАК «Нафтогаз» щодо вчинення АТ «Укртрансгаз» правочину на суму, що перевищує 3 млрд грн, а також проект договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС» у розмірі 100 відс. статутного капіталу між АТ «Укртрансгаз» та АТ «МГУ». Мінфін наказом від 21.11.2019 № 491 надав згоду на укладення АТ «МГУ» цього договору.

Договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі, укладений 22.11.2019 за № 1911000192 між АТ «МГУ» та АТ «Укртрансгаз» (засновником та єдиним акціонером цього товариства є АТ «Нафтогаз»), передбачав, що **АТ «Укртрансгаз» передає за плату АТ «МГУ» частку в статутному капіталі ТОВ «ОГТС», що становить 100 відс. його статутного капіталу, на умовах початкового платежу та регулярних наступних виплат протягом 15 років із встановленням динамічної складової ціни.** Початковий платіж за договором здійснено АТ «МГУ» у 2020 році у сумі **3850,89** млн грн на підставі затвердженого в липні 2020 року постановою Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 593 «Про виконання статті 25 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» порядку використання цих коштів і запровадженої нової бюджетної програми.

Таким чином, **процес відокремлення (анбандлінг) діяльності з транспортування природного газу завершено до кінця 2019 року згідно з Планом № 840 (модель ISO):** прийнято Закон № 264 щодо змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу; між АТ «МГУ» та АТ «Укртрансгаз» укладено договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС» з відкладальними умовами, відповідно до яких юридична передача частки повинна відбутися 01.01.2020, якщо відкладальні умови були повністю виконані станом на 27.12.2019; між Мінфіном (уповноважений орган) та ТОВ «ОГТС» (користувач) укладено договір про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами; 01.01.2020 представниками

⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 1086-р.

АТ «МГУ» та АТ «Укратрансгаз» підписано акт приймання-передачі майна, складений відповідно до договору від 21.11.2019 № 13010-05/197, за яким з балансу АТ «Укртрансгаз» передано ТОВ «ОГТС» 47642 інвентарні одиниці майна ГТС, що юридично закріпило завершення процесу відокремлення (анбандлінгу) діяльності з транспортування природного газу в Україні.

НКРЕКП на підставі надісланого ТОВ «ОГТС» до НКРЕКП запиту на сертифікацію, наданих іншими заінтересованими особами та організаціями документів, даних та інформації, висновків Секретаріату Енергетичного Співтовариства від 17.12.2019 № 4/19 **прийнято рішення⁸ про сертифікацію ТОВ «ОГТС»**, а також видано⁹ **ліцензію на транспортування газу**, що дало змогу товариству розпочати діяльність з 01.01.2020.

На запит Рахункової палати від 06.10.2021 № 02-2444 до АТ «НАК «Нафтогаз України» щодо виконання заходів Плану № 840 (зокрема за пунктами 2–4, 8 та 16) **товариством** листом від 23.10.2021 **надано формальну відповідь**, що не містить інформації про склад і вартість майна за результатами інвентаризації та переоцінки майна, яке перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами; результати незалежної оцінки частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС»; зміст додаткового договору до Угоди про використання державного майна, яке не підлягає приватизації, від 04.02.1999 № 76, укладеного після передачі майна до ТОВ «ОГТС»; здійснені заходи щодо збільшення статутного капіталу ТОВ «ОГТС» з метою забезпечення можливості виконання товариством функцій оператора ГТС.

Україна з 01.01.2020 отримала (за моделлю ISO) нового оператора ГТС – ТОВ «ОГТС», єдиним засновником якого є АТ «МГУ». ТОВ «ОГТС» – український монополіст у газовому секторі, що транспортує природний газ споживачам України та здійснює його транзит через територію України до країн Західної і Центральної Європи (інформацію про основні етапи реформування газового сектору та вартість активів групи Нафтогаз наведено в додатках 2 та 3).

Необхідно зазначити, що **Мінекономіки** як головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, зокрема, формування та реалізує державну політику у сфері управління об'єктами державної власності¹⁰, **не забезпечено належного формування та реалізації державної політики у сфері управління об'єктами державної власності**. Так, Стратегією підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів

---

⁸ Постанова НКРЕКП від 24.12.2019 № 3010 «Про прийняття остаточного рішення про сертифікацію оператора газотранспортної системи».

⁹ Постанова НКРЕКП від 24.12.2019 № 3011 «Про видачу ліцензії з транспортування природного газу ТОВ «Оператор газотранспортної системи України»».

¹⁰ Положення про Міністерство економіки України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.09.2014 № 459 (у редакції постанови від 17.02.2021 № 124).

України від 27.05.2015 № 662-р (далі – Стратегія), започатковано реформу управління державною власністю та визначено ключовим її компонентом удосконалення корпоративного управління суб'єктами господарювання.

У межах реалізації Стратегії Мінекономіки спільно з НАК «Нафтогаз» розроблено та оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства План дій щодо корпоративного управління НАК «Нафтогаз» (розділ «Реформа корпоративного управління», відповідальний – Департамент публічної власності). **Станом на 01.12.2021 Мінекономіки не забезпечено виконання заходу 4.13 цього Плану: затвердження стратегії НАК «Нафтогаз» (строк виконання – 31.03.2017).**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276 затверджено план пріоритетних дій Уряду на 2021 рік (далі – План № 276). Кроком 150 Плану № 276 передбачено вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава (строк виконання – квітень; індикатор виконання – подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України законопроект; виконавці – Мінекономіки, Мінфін); кроком 151 Плану № 276 – приведення корпоративного управління НАК «Нафтогаз» у відповідність із Керівними принципами ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності» (строк виконання – липень; індикатор виконання – затверджено очікувані показники роботи наглядової ради; виконавці – Мінекономіки, НАК «Нафтогаз» (за згодою), Міненерго).

Виконання зазначених заходів у строки, визначені Планом № 246, Мінекономіки не забезпечено. Зміни до Плану № 276 щодо перенесення строків виконання кроків 150 і 151 не вносились.

Отже, визначену Урядом у липні 2016 року модель відокремлення діяльності з транспортування природного газу ОУ у вересні 2019 року під впливом НАК «Нафтогаз» змінено на модель ISO. Процес відокремлення (анбандлінг) діяльності з транспортування природного газу завершено до кінця 2019 року за моделлю ISO. З 01.01.2020 працює новий оператор ГТС – ТОВ «ОГТС», єдиним акціонером якого є АТ «МГУ».

2. АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ МАЙНА, ЩО ПЕРЕБУВАЄ В ДЕРЖАВНІЙ ВЛАСНОСТІ, НЕ ПІДЛЯГАЄ ПРИВАТИЗАЦІЇ ТА ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ МАГІСТРАЛЬНИМИ ТРУБОПРОВОДАМИ

Результати аналізу свідчать: ФДМУ як представником держави 04.02.99 з НАК «Нафтогаз» укладено угоду № 76 про використання державного майна, яке не підлягає приватизації (далі – Угода № 76), якою в оперативне управління компанії передано державне майно 58 акціонерних товариств (у тому числі ВАТ «Укргазпром», на базі якого надалі створено АТ «Укртрансгаз»), яке не підлягає приватизації, перебуває на балансі і не увійшло до статутного фонду підприємств, що входять до складу НАК «Нафтогаз».

До 2020 року на підставі ліцензії (безстрокової) на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом **діяльність** із придбання газу у видобувних компаній Групи та його імпорту з метою постачання споживачам шляхом замовлення послуг з **транспортування природного газу магістральним трубопроводами здійснювала НАК «Нафтогаз»**, яка безпосередньо виробничої діяльності не здійснює, а є вертикально інтегрованою організацією, зокрема в розумінні Директиви 2009/73/ЄС. Суб'єкти господарювання, що належать до корпоративної структури НАК «Нафтогаз», забезпечують повний цикл операцій із розвідки і розробки нафтогазових родовищ, розвідувального та експлуатаційного буріння, транспортування та зберігання нафти і газу, постачання природного і скрапленого газу споживачам. **Діяльність з транспортування природного газу магістральними газопроводами забезпечувало АТ «Укртрансгаз»**, що відповідно до статуту входить до Групи Нафтогаз та інтереси якого збігаються з інтересами НАК «Нафтогаз» як єдиного акціонера та корпоративного центру Групи Нафтогаз.

Слід зазначити, що НАК «Нафтогаз» утворене постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.1998 № 747 «Про утворення Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України»¹¹ на виконання Указу Президента України від 25.02.98 № 151 «Про реформування нафтогазового комплексу України» як відкрите акціонерне товариство на базі 100 відс. акцій державних акціонерних товариств¹² та пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, які відповідно до законодавства залишені у державній власності¹³.

Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.98 № 1173 «Про розмежування функцій з видобування, транспортування, зберігання і реалізації природного газу» з метою розмежування функцій з видобування, транспортування, зберігання і реалізації природного газу **вирішено створити дочірню компанію з транспортування та зберігання природного газу – ДК «Укртрансгаз»**, яка утворюється на базі газотранспортних підприємств та структурних підрозділів АТ «Укргазпром», та передати цій компанії у

---

¹¹ Постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.1998 № 747 встановлено, що «статутний фонд Компанії (Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України») формується шляхом передачі до нього: 100 відсотків акцій державних акціонерних товариств, які утворюються на базі державних підприємств, зазначених у додатку 1 до цієї постанови, майно яких не підлягає приватизації; пакетів акцій, залишених у державній власності, відкритих акціонерних товариств, зазначених у додатку 2 до цієї постанови; майна акціонерного товариства «Укргазпром» та його дочірніх підприємств у зв'язку з їх реорганізацією; майно Державної акціонерної холдингової компанії «Укргаз» у зв'язку з її ліквідацією; акції (частки, паї), що належать державі у статутному фонді господарських товариств (підприємств), згідно з додатком».

¹² ДВП «Чорноморнафтогаз», Підприємство придніпровських магістральних нафтопроводів, Підприємство магістральних нафтопроводів «Дружба», «Укртрансгаз».

¹³ 64 відкритих акціонерних товариства (зокрема, ВАТ «Укргазпром», ВАТ «Укрнафта» (50 відс.+1 акція), ВАТ «Азмол», ДАХК «Укргаз», облгази).

користування розподільні газопроводи та споруди на них, що належать підприємствам Державної акціонерної компанії «Укргаз».

У 2012 році на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.07.2012 № 360-р «Про реорганізацію Дочірньої компанії «Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», рішення Міненерговугілля¹⁴ та відповідно до рішення установчих зборів НАК «Нафтогаз» від 25.12.2012 ДК «Укртрансгаз» реорганізовано шляхом перетворення в публічне акціонерне товариство «Укртрансгаз», засновником і єдиним акціонером якого є НАК «Нафтогаз».

До складу АТ «Укртрансгаз» входили спеціалізовані сервісні підрозділи, які забезпечують сервісне технічне обслуговування газоперекачувального, енергетичного та іншого обладнання, приладів і систем компресорних станцій, задіяні у будівництві і ремонті магістральних газопроводів, будівництві та облаштуванні газових родовищ і свердловин. Крім того, до складу АТ «Укртрансгаз» входили, зокрема, п'ять управлінь магістральних газопроводів (Київтрансгаз, Харківтрансгаз, Львівтрансгаз, Прикарпаттятрансгаз, Черкаситрансгаз), які здійснюють транспортування газу. Всі управління, за винятком Черкаситрансгаз, мають газосховища. АТ «Укртрансгаз» експлуатує 11 підземних сховищ газу загальною місткістю 31 млрд куб. м.

Аналіз засвідчив, що **ФДМУ не забезпечено належного контролю за виконання умов Угоди № 76, зокрема щодо встановлення кількості, складу та об'єктивної вартості переданого державного майна. ФДМУ не володів вичерпною інформацією про стан майна, ефективність використання, можливу зміну профілю його використання тощо. Не вживались належні заходи щодо реалізації права ФДМУ отримувати від НАК «Нафтогаз» щоквартальну звітність про стан та ефективність використання майна. В Єдиному реєстрі об'єктів державної власності, який формує і веде ФДМУ¹⁵, є інформація тільки про 43 юридичні особи (майно 13 підприємств було передано до ВАТ «Тернопільгаз», три підприємства (АТ «Укргазпром», ДАТ «Придніпровські магістральні нафтопроводи», ДАТ «Магістральні нафтопроводи «Дружба») припинили державну реєстрацію у 1999, 2002 і 2003 роках відповідно та створено одне підприємство –**

¹⁴ Наказ Міненерговугілля від 18.07.2012 № 530 «Про реорганізацію Дочірньої компанії «Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України».

¹⁵ Відповідно до статті 7 Закону України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності», постанов Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 № 467 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності» та від 30.11.2005 № 1121 «Про затвердження Методики проведення інвентаризації об'єктів державної власності» ФДМУ з 2005 року формує і веде Єдиний реєстр об'єктів державної власності, який є автоматизованою системою збирання, обліку, накопичення, оброблення, захисту та надання інформації про об'єкти державної власності та формується згідно з наданою суб'єктами управління інформацією щодо об'єктів державної власності, зокрема державного майна, що не увійшло до статутних капіталів господарських товариств.

ПАТ «Донецькміськгаз») із 58, майно яких за Угодою № 76 передано НАК «Нафтогаз».

При цьому зазначені в Єдиному реєстрі об'єктів державної власності 43 юридичні особи є товариствами з газопостачання та газифікації і належать відповідно до отриманих в НКРЕКП ліцензій до операторів газорозподільної системи (міські та облгази). Інформацію про майно цих 43 операторів газорозподільної системи надавало до Єдиного реєстру об'єктів державної власності Міненерговугілля, яке згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2017 № 95 «Про забезпечення ефективного використання газорозподільних систем або їх складових» з 2017 року визначено органом управління газорозподільними системами, власником яких є держава, або їх складових.

Таким чином, Єдиний реєстр об'єктів державної власності не містив повної інформації про склад державного майна ГТС, яке не підлягає приватизації, використовувалося АТ «Укртрансгаз» під час провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

Після затвердження Урядом у липні 2016 року Плану № 496 розпочалась робота із забезпечення виконання його заходів, зокрема визначення матеріально-технічних та інших ресурсів для забезпечення роботи АТ «МГУ» та майна ГТС.

Встановлено, що створені Урядом та Міненерговугіллям з метою організаційного забезпечення реалізації Плану № 496 **робочі групи працювали формально та неефективно**, зокрема:

- 26.09.2016 утворено урядову Робочу групу з питань прискорення реформи корпоративного управління НАК «Нафтогаз»¹⁶, яка проводила засідання лише у 2017 році. Більшість членів Робочої групи, включені до її складу за згодою (18 з 29 осіб), участь у засіданнях переважно не брали. Діяльність створених підгруп Робочої групи була недостатньо результативною, зокрема всі засідання підгруп, за винятком одного (31.01.2017), проведено за відсутності більше половини членів їх загального складу;

- 05.09.2016 утворено відомчу Робочу групу з реалізації Плану № 496 під головуванням Міністра Міненерговугілля¹⁷, яка **взагалі не проводила засідань у досліджуваному періоді**;

- 14.06.2017 утворено відомчу Робочу групу для участі у виконанні Плану передачі активів, матеріально-технічних та інших ресурсів до ПАТ «МГУ»¹⁸, на засіданнях якої 13.07.2017, 21.07.2017 та 29.09.2017 не були присутніми представники **ПАТ «Укртрансгаз»**. Відповідно до протоколів

---

¹⁶ Доручення Прем'єр-міністра України від 22.09.2016 № 34300/0/1-16, резолюція Віце-прем'єр-міністра В. Кістіона від 26.09.2016 № 10/3749.

¹⁷ Наказ Міненерговугілля від 13.09.2016 № 586.

¹⁸ Наказ Міненерговугілля від 06.07.2017 № 465 на виконання пункту 7 протоколу № 40 засідання Кабінету Міністрів України від 14.06.2017.

засідань протягом 2017 року **робота із визначення активів, матеріально-технічних та інших ресурсів доручалася і здійснювалася НАК «Нафтогаз».**

Міненерговугіллям (спільно з Мінекономіки та ФДМУ) до визначення Урядом у листопаді 2019 року Мінфіну органом управління державним майном ГТС не складено узгодженого переліку активів, матеріально-технічних та інших ресурсів, необхідних для ефективної роботи новоствореного оператора.

Як вже зазначалося, **Кабінетом Міністрів України** розпорядженням від 15.11.2019 № 1087-р **Мінфін** визначено уповноваженим органом управління державним майном ГТС за переліком, складеним за результатами інвентаризації, проведеної станом на 01.10.2019 АТ «Укртрансгаз».

Зміни до Єдиного реєстру об'єктів державної власності щодо визначення відомостей про кількість та перелік об'єктів майна (47642 об'єкти), що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, внесено суб'єктами управління: 27.12.2019 – Мінекоенерго (щодо майна, яке перебувало на балансі АТ «Укртрансгаз»¹⁹); 03.01.2020 – Мінфіном (щодо майна, яке перебувало на балансі ТОВ «ОГТС»²⁰).

Актом приймання-передачі майна від 01.01.2020, погодженим з уповноваженими представниками НАК «Нафтогаз», ФДМУ, Мінекономіки, Мінфіну та Мінекоенерго (Міненерговугілля), з балансу АТ «Укртрансгаз» до ТОВ «ОГТС» передано 47642 інвентарні одиниці²¹ залишковою балансовою вартістю 32586536,4 тис. гривень. Передано: магістральних газопроводів – 3620 од. загальною довжиною 33087,25 км; розподільчих газопроводів – 75 од., загальною довжиною 307,64 км; споруд на магістральних газопроводах – 22687 од., загальною довжиною 8,6 км; нежитлових будівель та споруд – 1004 од.; інженерних споруд та комунікацій – 18170 од.; транспортних засобів спеціального призначення – 85 од.; автотранспорту – 54 од.; житлового фонду – 894 од.; об'єктів незавершеного капітального будівництва та інвестицій – 548 од.; інших основних засобів – 505 одиниць. Склад і кількість майна, переданого АТ «Укртрансгаз» до ТОВ «ОГТС», зображено на рисунку 2.

---

¹⁹ Лист Мінекоенерго (Міненерговугілля) від 27.12.2019 № 1.1-19.1-16631.

²⁰ ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» листом від 03.01.2020 № ТОВВИХ-20-120 надало інформацію про внесення до АС «Юридичні особи» відомостей про державне майно та звіт станом на 01.01.2020.

²¹ На підставі листа Мінфіну від 23.12.2020 № 16030-13-75/40087 та наказу ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» від 30.12.2020 № 1080 товариством станом на 31.12.2020 проведено інвентаризацію державного майна, що не увійшло до статутного капіталу, переданого Мінфіном згідно з договором від 21.11.2019 № 13010-05/197. Крім того, ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» здійснено станом на 31.12.2020 переоцінку вартості отриманого майна та обліковано його як активи на правах господарського відання за переоціненою вартістю 103599831,0 тис. грн, а також переоцінку незавершених капітальних інвестицій, які обліковано за переоціненою вартістю 2137715,0 тис. гривень.

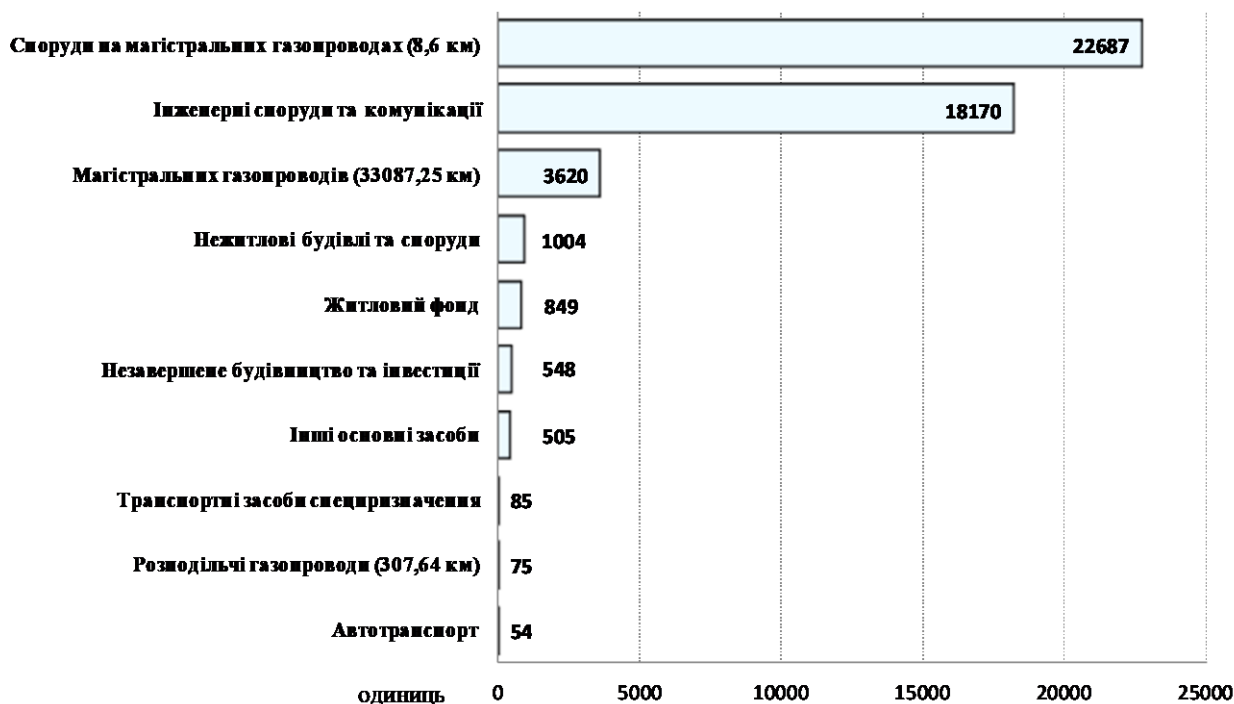

Рисунок 2. Склад і кількість майна, переданого АТ «Укртрансгаз» до ТОВ «ОГТС»

Таким чином, ФДМУ після передачі у 1999 році в оперативне управління НАК «Нафтогаз» державного майна ГТС контроль за його станом здійснював неналежно. Через неналежний контроль Кабінету Міністрів України, який мав спрямовувати і координувати діяльність ФДМУ, ФДМУ до 2020 року не забезпечено виконання повноважень, визначених статтею 5 Закону України від 09.12.2011 № 4107-VI «Про Фонд державного майна України», в частині аналізу використання державного майна ГТС. Зокрема, не проводилося належної перевірки та встановлення кількості, складу та об'єктивної вартості державного майна, не забезпечувалося передбачене Угодою № 76, підписаною ФДМУ, отримання інформації про його стан.

Склад і вартість державного майна ГТС, яке не підлягає приватизації, використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, визначено і узгоджено ФДМУ, Мінекономіки, Мінфіном, Міненерго (Міненерговугіллям) та внесено станом на 01.01.2020 до Єдиного реєстру об'єктів державної власності виключно на підставі даних АТ «Укртрансгаз».

3. ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У ГАЗОВОМУ СЕКТОРІ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ДЕРЖАВИ ЯК ВЛАСНИКІВ ТАКИХ ОБ'ЄКТІВ

3.1. Кабінет Міністрів України

Кабінет Міністрів України є засновником НАК «Нафтогаз». Постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 675 «Деякі питання управління публічним акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія

«Нафтогаз України» визначено, що управління 100 відс. акцій компанії здійснює Кабінет Міністрів України. Згідно із Статутом НАК «Нафтогаз» повноваження її загальних зборів (вищого органу управління) здійснюються акціонером одноосібно (пункт 60).

Результати аналізу засвідчили, що **Закон № 185 не визначає повноважень Кабінету Міністрів України щодо безпосереднього управління об'єктами державної власності, при цьому наділяє його повноваженнями щодо нормативно-правового забезпечення реалізації уповноваженими органами функцій управління такими об'єктами.**

Довідково. Відповідно до статті 5 Закону № 185 Кабінет Міністрів України є суб'єктом управління, що, зокрема, визначає об'єкти управління державної власності, щодо яких виконує функції з управління. Здійснюючи управління об'єктами державної власності, визначає органи виконавчої влади та державні колегіальні органи, які здійснюють функції з управління об'єктами державної власності.

Законом України від 27.02.2014 № 794 «Про Кабінет Міністрів України» (далі – Закон № 749) повноваження Уряду щодо управління об'єктами державної власності також не конкретизовано. Тільки окремими положеннями статті 24 визначено, що Кабінет Міністрів України в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, може утворювати, реорганізовувати та ліквідувати відповідно до закону державні господарські об'єднання, підприємства, установи та організації, зокрема для здійснення окремих функцій з управління об'єктами державної власності.

Законом № 794 (стаття 47) встановлено: **організаційне, експертно-аналітичне, правове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України.** Крім того, Секретаріат Кабінету Міністрів України здійснює контроль за своєчасним поданням органами виконавчої влади проектів законів, проектів актів Кабінету Міністрів України, інших документів для підготовки їх до розгляду Кабінетом Міністрів України. **Секретаріат є юридичною особою і діє на підставі Закону № 794 та Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України²², затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 № 850 «Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України».**

Цим Положенням визначено, що **Секретаріат – постійно діючий орган, що забезпечує діяльність Кабінету Міністрів України.** Основними завданнями Секретаріату є організаційне, експертно-аналітичне, правове, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України, урядових комітетів, Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра України, віце-прем'єр-міністрів України, Міністра Кабінету Міністрів України та міністра, який не очолює міністерство.

Отже, **Секретаріат Кабінету Міністрів України не має жодних повноважень із здійснення функцій управління корпоративними правами**

---

²² Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 № 850 «Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України».

держави щодо об'єктів державної власності, управління якими здійснює Кабінет Міністрів України.

З метою реалізації власних повноважень як суб'єкта управління корпоративними правами держави, що належать державі у статутному капіталі НАК «Нафтогаз», Кабінет Міністрів України доручив Мінекономіки²³ здійснювати розроблення та подання в установленому порядку проєктів відповідних рішень. Зазначене свідчить, що на сьогодні згідно із законами № 185 і № 794 Кабінет Міністрів України не має достатніх повноважень як безпосередній суб'єкт управління об'єктами державної власності.

Крім того, як засвідчив аналіз, такий механізм управління корпоративними правами держави у статутному капіталі НАК «Нафтогаз» є неефективним.

Фактично, ініціатором та головним розробником переважної більшості проєктів рішень, за якими Кабінетом Міністрів України прийнято відповідні нормативно-правові акти, є НАК «Нафтогаз». Роль Мінекономіки обмежувалась узгодженням проєктів рішень з вимогами Регламенту Кабінету Міністрів України та поданням їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

Прем'єр-міністр України та Віце-прем'єр-міністр України (згідно з розподілом повноважень забезпечував підготовку питань для розгляду на засіданнях Кабінету Міністрів України, сприяння узгодженню позицій між членами Кабінету Міністрів України) своєчасно не доручали Мінекономіки забезпечити підготовку проєктів рішень, які належать до виключної компетенції загальних зборів НАК «Нафтогаз». Так, доручення на підготовку проєкту рішення щодо затвердження фінансового плану НАК «Нафтогаз» на 2019 рік Мінекономіки отримано 11.01.2019, а на 2021 рік – 03.02.2021²⁴ – з недотриманням на сім та дев'ять місяців відповідно нормативно визначеного строку (до 1 червня року, що передує плановому) подання проєкту документа на розгляд і погодження Мінекономіки. На 2020 рік такі доручення не надавались взагалі.

Мінекономіки не забезпечено належної організації підготовки проєктів окремих рішень Кабінету Міністрів України. Відповідно, терміни їх опрацювання збільшувались. Отже, майже рік тривала підготовка проєкту фінансового плану НАК «Нафтогаз» на 2019 і 2020 роки (з 29.12.2018 до 17.12.2019 і з 23.12.2019 до 07.12.2020 відповідно)²⁵, на 2021 рік – півроку (з 18.12.2020 по 02.06.2021)²⁶.

---

²³ Проєкт рішення акціонера за дорученням Прем'єр-міністра України або відповідно до резолюції Віце-прем'єр-міністра України згідно з розподілом повноважень розробляється та подається в установленому порядку Мінекономіки (пункт 60 Статуту НАК «Нафтогаз»).

²⁴ Доручення Віце-прем'єр-міністра В. Кістіона від 25.01.2019 № 01/5818-19, Прем'єр-міністра України від 03.02.2021 № 4580/0/1-21.

²⁵ Лист НАК «Нафтогаз» від 21.12.2019 № 31-6925/1-19. Проєкт надіслано до Кабінету Міністрів України листом Мінекономіки від 07.12.2020 № 3221-01/72585-01.

²⁶ Лист НАК «Нафтогаз» від 18.12.2020 № 31-3719/1.10-20. Проєкт надіслано до Кабінету Міністрів України листом Мінекономіки від 02.06.2021 № 3221-01/30442-01.

Підготовка проекту постанови Кабінет Міністрів України «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», яку прийнято 21.10.2020 за № 982, також тривала майже рік (з 18.12.2019).

Через відсутність належного контролю Кабінету Міністрів України підготовка проектів фінансових планів здійснювалась НАК «Нафтогаз» і Мінекономіки з порушенням Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205, зареєстрований у Мін'юсті 19.03.2015 за № 300/26745 (далі – Порядок № 205).

У порушення пункту 4 Порядку № 205, згідно з яким проект фінансового плану подається Мінекономіки до 1 червня року, що передує плановому, НАК «Нафтогаз» подано такі проекти на 2019, 2020 та 2021 роки з недотриманням строку (пізніше більше як на півроку)²⁷.

НАК «Нафтогаз» не надано затверджених в установленому порядку стратегії розвитку та інвестиційного плану компанії на середньострокову перспективу (3–5 років), що є порушенням пункту 6 Порядку № 205 у частині подання до Мінекономіки проекту фінансового плану разом з відповідними документами.

Мінекономіки не дотримувалося строків розгляду проекту фінансового плану (не більше 10 робочих днів з дати надходження), що є порушенням пункту 7 Порядку № 205.

У порушення пункту 7 Порядку № 205 у частині подання Кабінету Міністрів України проекту рішення щодо затвердження фінансового плану НАК «Нафтогаз» до 10 серпня року, що передує плановому, Мінекономіки подано відповідні проекти рішень з недотриманням визначеного строку: щодо затвердження фінансового плану НАК «Нафтогаз» на 2019 рік – на рік, 4 місяці і 6 календарних днів пізніше; на 2020 рік – на рік, 4 місяці і 20 календарних днів пізніше; на 2021 рік – на 9 місяців і 21 календарний день пізніше²⁸.

Діяльність Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління та НАК «Нафтогаз» здійснювалась з порушенням законодавства. Згідно зі статтею 75 ГК України фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому. Кабінетом Міністрів України затверджено фінансовий план НАК «Нафтогаз» з недотриманням цього строку: на 2019 рік – пізніше на рік і 4,5 місяці²⁹; на 2020 рік – майже на рік і 4 місяці³⁰; на 2021 рік – на 9 місяців³¹. Отже, протягом тривалого часу

---

²⁷ Листи НАК «Нафтогаз» до проектів фінансових планів від 27.12.2018 № 31-8350/1.8-18, від 21.12.2019 № 31-6925/1-19, від 18.12.2020 № 31-3719/1.10-20.

²⁸ Листи Мінекономіки від 17.12.2019 № 3221-01/54358-01, від 07.12.2020 № 3221-01/72585-01, від 02.06.2021 № 3221-01/30442-01.

²⁹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.12.2019 № 1286-р.

³⁰ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1631-р.

НАК «Нафтогаз», незважаючи на обмеженість у здійсненні витрат³², здійснювала видатки на власний розсуд.

Основні напрями діяльності НАК «Нафтогаз» до 28.10.2020 Кабінетом Міністрів України не визначено, що є порушенням вимог статті 33 Закону України 17.09.2008 № 514 «Про акціонерні товариства» (далі – Закон № 514), згідно з якою до виключної компетенції загальних зборів віднесено визначення основних напрямів діяльності акціонерного товариства.

Водночас з 31.05.2017 визначення основних напрямів діяльності НАК «Нафтогаз» загальними зборами віднесено Кабінетом Міністрів України до основних механізмів корпоративного управління, через які держава як єдиний акціонер НАК «Нафтогаз» реалізує основні засади здійснення державної власності щодо НАК «Нафтогаз»³³.

Отже, до 28.10.2020 державою не запроваджено такого механізму корпоративного управління, як основні засади здійснення державної власності щодо НАК «Нафтогаз». З 28.10.2020 основні напрями діяльності компанії визначено у складі політики власності НАК «Нафтогаз», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 982 (далі – Постанова № 982).

У порушення пунктів 5 і 6 частини першої статті 6 Закону № 185, згідно з якими уповноважені органи управління затверджують стратегічні плани розвитку та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) господарських структур, управління корпоративними правами яких вони здійснюють, та здійснюють контроль за їх виконанням, Кабінетом Міністрів України як суб'єктом управління не забезпечено затвердження стратегічних планів розвитку та інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3–5 років) НАК «Нафтогаз». Як наслідок, НАК «Нафтогаз» провадила діяльність за невизначеності, зокрема, стратегічної мети, темпів розвитку (скорочення) окремих її функціональних підсистем та заходів зі зміцнення конкурентних позицій у довгостроковій перспективі.

Кабінетом Міністрів України у порушення підпункту 3 пункту 1 статті 6 Закону № 185, згідно з яким уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань здійснюють контроль за дотриманням статутів господарських структур, що належать до сфери їх управління, не забезпечено реалізації окремих повноважень, віднесених Статутом НАК «Нафтогаз» до виключної компетенції загальних зборів. Так, у порушення підпункту 2 пункту 47 Статуту, яким з 26.10.2020³⁴ передбачено

---

³¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.06.2021 № 537-р.

³² Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899 «Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку».

³³ Підпункт 1 пункту 5 основних засад здійснення державної власності щодо НАК «Нафтогаз України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 № 351 «Про затвердження основних засад здійснення державної власності щодо публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

³⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2020 № 997.

затвердження загальними зборами ключових показників ефективності діяльності наглядової ради (після проведення консультацій з наглядовою радою), такі показники НАК «Нафтогаз» не затверджено. Відповідно, оцінювання діяльності наглядової ради НАК «Нафтогаз» здійснюється за непрозорою процедурою, що може призвести до корупційних ризиків.

Постановою від 21.10.2020 № 982 «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» (набрала чинності 28.10.2020) Кабінет Міністрів України затвердив політику власності НАК «Нафтогаз», що визначає пріоритети, згідно з якими держава володіє НАК «Нафтогаз»; основні напрями діяльності компанії та показники ефективності; спосіб, у який держава реалізує свої права власності щодо НАК «Нафтогаз».

Кабінетом Міністрів України не забезпечено передбаченого підпунктом 3 пункту 47 Статуту належного виконання повноважень щодо внесення змін до Статуту НАК «Нафтогаз». Актуалізація Статуту здійснювалась з порушенням строків, визначених законодавством.

Так, Кабінетом Міністрів України не дотримано вимог пункту 13 розділу II Закону України від 16.11.2017 № 2210-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» (далі – Закон № 2210) щодо приведення до 01.01.2019 статутів публічних акціонерних товариств у відповідність із цим Законом. Статут НАК «Нафтогаз» узгоджено із зазначеним Законом 06.03.2019 (пізніше на більш як 3 місяці)³⁵.

Кабінетом Міністрів України затверджено новий корпоративний Статут НАК «Нафтогаз» 26.10.2020³⁶, або майже на місяць пізніше строку, визначеного Планом заходів з реалізації Листа про наміри Уряду України і Національного банку України до Міжнародного валютного фонду та Меморандуму про економічну та фінансову політику від 02.06.2020 (пункт 29b).

В окремих випадках Кабінет Міністрів України тривалий час зволікав з прийняттям управлінських рішень, необхідних для ефективної діяльності НАК «Нафтогаз»: основні напрями діяльності НАК «Нафтогаз» на 2021 рік затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2021 № 1011 «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», тобто за три місяці до закінчення 2021 року. При цьому заходи з реалізації деяких напрямів не конкретизовано.

Ефективну систему корпоративного управління діяльністю НАК «Нафтогаз» не запроваджено. Кабінет Міністрів України відтермінував виконання окремих рішень, які мають статус рішень загальних зборів, оскільки

---

³⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 226 «Деякі питання акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

³⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2020 № 997 «Про внесення змін до Статуту акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

не забезпечено належної взаємодії між Мінекономіки та НАК «Нафтогаз». **В окремих випадках відтермінування здійснювалось у ручному режимі.** Так, відповідно до пункту 4 Постанови № 982 Мінекономіки мало у тримісячний строк (до 28.01.2021) розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів України ключові показники ефективності діяльності наглядової ради НАК «Нафтогаз», які не розроблено. Замість внесення зміни до пункту 4 Постанови № 982 у частині збільшення терміну його виконання, 29.06.2021 на нараді за участі Президента України та Прем'єр-міністра України погоджено надання оновленого проєкту корпоративної стратегії НАК «Нафтогаз» з вересня 2021 року³⁷.

Отже, діяльність Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі НАК «Нафтогаз», була неефективною.

3.2. Міністерство фінансів України

Мінфін відповідно до покладених на нього завдань здійснює управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління³⁸.

Наприкінці 2019 року (18.09.2019) Мінфін отримав повноваження з управління корпоративними правами держави у статутному капіталі АТ «МГУ» та набув статусу (з 15.11.2019) уповноваженого органу управління державним майном ГТС (передано з 01.01.2020 на праві господарського відання до ТОВ «ОГТС»). При цьому Мінфін майже півроку зволікав з утворенням окремого структурного підрозділу з корпоративного управління об'єктами державної власності³⁹. Положення про структурний підрозділ затверджено⁴⁰ 30.06.2020.

Майже дев'ять місяців з моменту набуття Мінфіном повноважень з управління об'єктами державної власності в газовому секторі (вересень 2019 року – липень 2020 року) завдання та функції щодо їх виконання були розпорощені між різними структурними підрозділами Міністерства, що не забезпечувало прийняття ефективних рішень Мінфіном як суб'єктом управління об'єктами державної власності. Мінфіном неналежно приймалися рішення на виконання повноважень загальних зборів АТ «МГУ»: щодо затвердження плану розвитку (в тому числі стратегічного та інвестиційного планів) товариства; затвердження фінансового плану товариства; оцінки результатів діяльності наглядової ради відповідно до показників ефективності діяльності, встановлених на основі стратегії; плану розвитку (у тому числі стратегічного та інвестиційного планів) товариства з урахуванням чітких цілей його діяльності.

---

³⁷ Лист НАК «Нафтогаз» від 02.08.2021 № 16-1980/1-21 до Мінекономіки.

³⁸ Підпункт 86 пункту 4 Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375.

³⁹ Наказ Мінфіну від 08.05.2020 № 201.

⁴⁰ Накази Мінфіну від 30.06.2020 № 381, № 382.

На виконання підпункту 8.1.5 договору з ТОВ «ОГТС»⁴¹ наказом Мінфіну від 17.12.2019 № 543 затверджено Програму відповідності Мінфіну вимогам статті 29 Закону № 329. Пунктом 7 розділу V цієї Програми передбачено подання Мінфіном до НКРЕКП щорічного звіту про її виконання не пізніше 1 березня року, що настає за звітним. **Мінфіном** при поданні такого звіту за 2020 рік⁴² не дотримано **встановлених строків (подано на три місяці пізніше).**

Відповідно до пунктів 5 і 6 частини першої статті 6 Закону № 185 завданням уповноваженого органу управління є затвердження стратегічних планів розвитку господарських товариств та здійснення контролю за їх виконанням, а також затвердження інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3–5 років) господарських структур, що належать до сфери його управління, та здійснення контролю за їх виконанням.

Мінфіном як суб'єктом управління корпоративними правами держави в статутному капіталі АТ «МГУ» у порушення зазначених норм Закону № 185 не затверджувалися стратегічні та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) АТ «МГУ».

Як вже зазначалося, для оператора ГТС (ТОВ «ОГТС») та господарського товариства, яке володіє корпоративними правами в операторі ГТС (АТ «МГУ»), з кінця 2019 року змінами до ГК України⁴³ визначено особливості щодо затвердження їх фінансових планів, зокрема без застосування норм статті 75 цього Кодексу, відповідно, – порядку складання, затвердження та контролю за виконанням фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, передбаченого частиною четвертою статті 75 ГК України. При цьому змінами до ГК України (другий та третій абзаци частини третьої статті 89) встановлено, що **вказаними суб'єктами господарювання фінансові плани розробляються в порядку, визначеному їхніми установчими документами, та затверджуються їх суб'єктами управління об'єктами державної власності.**

Аналіз засвідчив: **Мінфіном** як суб'єктом управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу, **Порядок складання, погодження та затвердження фінансових планів** акціонерних товариств, 100 відсотків акцій яких належать державі та повноваження з управління корпоративними правами яких здійснює Міністерство фінансів України, та господарського товариства, 100 відсотків корпоративних прав (часток) у статутному капіталі якого належать акціонерному товариству «Магістральні газопроводи України»,

---

⁴¹ Договір від 21.11.2019 № 1300-05/197 про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, укладений Мінфіном (уповноважений орган) та ТОВ «ОГТС» (користувач).

⁴² Лист Мінфіну від 07.06.2021 № 22020-08-10/17721.

⁴³ Закон України від 31.10.2019 № 264 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу».

100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі (далі – Порядок № 262) затверджено⁴⁴ лише через півроку після внесення змін до ГК України.

Нормативна неврегульованість з 31.10.2019 по 01.06.2020 питань складання, погодження та затвердження фінансових планів і бездіяльність Мінфіну щодо їх унормування призвели до зволікання суб'єктами господарювання із складанням та поданням до Мінфіну проєктів фінансових планів на 2020 рік.

Уперше проєкти фінансових планів на 2020 рік АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС» надіслано⁴⁵ Мінфіну наприкінці лютого 2020 року, розглянуто Мінфіном протягом місяця⁴⁶ (до кінця березня). Через три місяці, у кінці червня⁴⁷, АТ «МГУ» надіслано доопрацьовані проєкти фінансових планів на 2020 рік, які розглянуто⁴⁸ Мінфіном з недотриманням термінів власного Порядку № 262 (через 10 робочих днів, а не через 5). Надалі в порушення термінів Порядку № 262 майже півроку товариствами доопрацьовувалися проєкти фінансових планів на 2020 рік, які надіслано⁴⁹ АТ «МГУ» в грудні 2020 року (на 107 робочих днів пізніше терміну їх доопрацювання – не більше 10 робочих днів). На надіслані в грудні проєкти фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС» Мінфіном навіть не надано офіційної відповіді.

Протягом 2020 року Мінфін неодноразово порушував Порядок № 262. Належних заходів щодо забезпечення затвердження фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС» на 2020 рік не вжито.

Упродовж другого півріччя 2020 року Мінфіном не забезпечено подання проєктів фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС» на 2021 рік, які відповідно до Порядку № 262 мали бути затверджені до 31.12.2020. При цьому про необхідність їх подання Мінфін наголошував⁵⁰ товариствам ще у кінці травня 2020 року.

Про необхідність подання проєктів фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС» на 2021 рік Мінфін нагадав товариствам лише в лютому 2021 року листом від 24.02.2021 № 24020-10-92/5828 і зобов'язав подати проєкти. У середині квітня 2021 року Мінфін повторно звернувся⁵¹ до АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС» щодо термінового надання проєктів фінансових планів на 2021 рік для їх опрацювання та подальшого затвердження в установленому порядку.

Проєкт фінансового плану ТОВ «ОГТС» надіслано⁵² Мінфіну наприкінці

---

⁴⁴ Наказ Мінфіну від 01.06.2020 № 262.

⁴⁵ Лист АТ «МГУ» від 19.02.2020 № 80.

⁴⁶ Листом Мінфіну від 27.03.2020 № 24020-1215/-82/942.

⁴⁷ Лист АТ «МГУ» від 25.06.2020 № 231.

⁴⁸ Лист Мінфіну від 13.07.2020 № 24020-10-7/21028.

⁴⁹ Лист АТ «МГУ» від 10.12.2020 № 437.

⁵⁰ Лист Мінфіну від 28.05.2020 № 24020-12-79/16050.

⁵¹ Лист Мінфіну від 14.04.2021 № 22020-09-82/12118.

⁵² Лист ТОВ «Оператор ГТС України» від 20.05.2021 № ТОВВИХ-21-566.

травня 2021 року, а АТ «МГУ» – наприкінці червня 2021 року⁵³. **Станом на 01.07.2021 фінансові плани Мінфіном не затверджено**, товариства про результати розгляду проєктів їх фінансових планів на 2021 рік не поінформовано.

Встановлено, що **протягом 2020 року та I півріччя 2021 року Мінфін не виконував вимоги** (частина друга статті 33) **Закону № 514 в частині забезпечення розгляду питань, віднесених до виключної компетенції загальних зборів.**

Мінфіном не розглядалися, зокрема, такі питання: визначення основних напрямів діяльності товариства (підпункт 1 частини другої статті 33); затвердження положень про загальні збори, наглядову раду, виконавчий орган та ревізійну комісію (ревізора) товариства (підпункт 9 частини другої статті 33); затвердження положення про винагороду членів наглядової ради; затвердження річного звіту товариства за 2020 рік (підпункт 9¹ частини другої статті 33); розгляду звіту наглядової ради та затвердження заходів за результатами його розгляду (підпункт 11¹ частини другої статті 33); розгляду висновків зовнішнього аудиту та затвердження заходів за результатами його розгляду (підпункт 9² частини другої статті 33); розподілу прибутку і збитків товариства та затвердження розміру річних дивідендів з урахуванням вимог, передбачених законом (підпункт 12 частини другої статті 33).

Крім того, **в порушення вимог частини другої статті 32 Закону № 514**, якою передбачено, що загальні збори акціонерів в Україні мають проводитися не пізніше 30 квітня року, що настає за звітним, **Мінфіном у 2021 році не забезпечено проведення загальних зборів акціонерів АТ «МГУ»; статті 89 ГК України – затвердження фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС»; вимог Закону № 185 – затвердження стратегічних та інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3–5 років) АТ «МГУ».**

Купівля АТ «МГУ» частки статутного капіталу ТОВ «ОГТС», якою володіло АТ «Укртрансгаз», здійснювалась на підставі договору від 22.11.2019 № 1911000192, згоду на укладання якого надав Мінфін⁵⁴. Договір передбачав ціну, що складається з першочергового платежу та динамічної складової ціни, визначеної на підставі результатів діяльності ТОВ «ОГТС», що сплачується протягом 15 років. АТ «МГУ» зобов'язалося сплатити АТ «Укртрансгаз» першочерговий платіж у повному обсязі як грошову виплату протягом одного місяця з дати сплати НАК «Нафтогаз» до спеціального фонду державного бюджету дивідендів за 2019 рік.

Статтею 25 Закону України від 14.11.2019 № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік» встановлено, що у 2020 році НАК «Нафтогаз» за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році перераховує до загального та спеціального фондів державного бюджету частину чистого прибутку (доходу) або дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки)

⁵³ Лист АТ «МГУ» від 29.06.2021 № 180/1.

⁵⁴ Наказ Мінфіну від 12.11.2019 № 491.

господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, що вилучаються до державного бюджету.

Надходження до спеціального фонду державного бюджету, визначені частиною першою цієї статті, спрямовуються у порядку та обсягах, визначених рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (може передбачати визначення нових бюджетних програм), для поповнення статутного капіталу АТ «МГУ» з метою придбання у АТ «Укртрансгаз» частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС» у розмірі 100 відс. статутного капіталу після визначення у встановленому порядку вартості 100 – відсоткової частки ТОВ «ОГТС» та виконання умов договору купівлі-продажу (щодо умов передачі) такої частки.

Аналіз засвідчив: визначення вартості першочергового платежу з придбання АТ «МГУ» частки статутного капіталу ТОВ «ОГТС» здійснювалося АТ «Укртрансгаз» на підставі замовленої товариством оцінки майна⁵⁵. **Платіж за договором здійснено АТ «МГУ» у 2020 році на підставі затвердженого в липні 2020 року постановою Кабінету Міністрів України⁵⁶ обсягу бюджетних коштів на зазначені цілі у сумі 3850,89 млн грн, запровадження нової бюджетної програми, за якою головним розпорядником бюджетних коштів і відповідальним виконавцем був Мінфін, і затвердженого порядку використання цих коштів.**

До спеціального фонду державного бюджету НАК «Нафтогаз» 30.06.2020 сплачено 3850,89 млн грн дивідендів, відповідно, кошти на оплату першочергового платежу мали бути зараховані продавцю (АТ «Укртрансгаз») до 04.08.2020, тобто у місячний термін, як це визначено договором.

У 2020 році Мінфіном неналежно виконано повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, що призвело до несвочасного спрямування бюджетних коштів на виконання АТ «МГУ» умов договору від 22.11.2019 № 1911000192 у частині своєчасності оплати вартості першочергового платежу.

Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету на засіданні 17.07.2020 розглянуто звернення Мінфіну та ухвалено рішення погодити спрямування надходжень до спеціального фонду державного бюджету від НАК «Нафтогаз» у 2020 році у сумі 3850,89 млн гривень.

Після цього погодження Мінфіном відкрито нову бюджетну програму за КПКВК 3501560⁵⁷ та **10.08.2020 внесено зміни до розпису державного бюджету на 2020 рік.** Згідно з розрахунком до кошторису за КПКВК 3501560

---

⁵⁵ Звіт про оцінку майна від 21.11.2019, підготовлений ТОВ «Ернст енд Янг».

⁵⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 593 «Про виконання статті 25 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік».

⁵⁷ КПКВК 3501560 «Забезпечення придбання акціонерним товариством «Магістральні газопроводи України» у акціонерного товариства «Укртрансгаз» частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» у розмірі 100 відсотків статутного капіталу».

кошти спрямовуються на поповнення статутного капіталу АТ «МГУ» для придбання в АТ «Укртрансгаз» частки у сумі 3850,89 млн гривень.

Відповідно до пункту 6 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм» (із змінами), зареєстрованим у Мін'юсті від 21.01.2009 за № 47/7368 (далі – Правила), **паспорти бюджетних програм затверджуються наказами головного розпорядника у випадках, визначених абзацами третім – сьомим пункту 3 цього розділу, протягом двох тижнів після внесення Мінфіном відповідних змін до розпису державного бюджету. Мінфін згідно з Правилами належить до головних розпорядників коштів.**

У порушення вимог пункту 6 розділу I Правил паспорт бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 3501560 затверджено Мінфіном на початку жовтня (на 1,5 місяця (46 днів) пізніше встановленого строку)⁵⁸.

Мінфіном спрямовано 3850,89 млн грн бюджетних коштів АТ «МГУ» на поповнення статутного капіталу з порушенням термінів, затверджених планом спеціального фонду бюджету на 2020 рік (майже через місяць – 30.10.2020).

Упродовж місяця в АТ «МГУ» тривала процедура збільшення статутного капіталу. Звіт про результати емісії акцій (без здійснення публічної пропозиції) АТ «МГУ» зареєстровано у Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку 01.12.2020. Під час розміщення акцій, яке здійснювалося в один етап, укладено договір⁵⁹ купівлі-продажу акцій, відповідно до умов якого емітент АТ «МГУ» передає за плату у власність Мінфіну прості іменні акції у кількості 3850886421 шт. номінальною вартістю 1 грн на суму 3850886421,0 грн за бездокументарною формою.

На рахунок АТ «Укртрансгаз» **3850,89 млн грн перераховано АТ «МГУ» 09.12.2020** (із затримкою на 4 місяці (127 днів) від строку, визначеного договором від 22.11.2019 № 1911000192 (місяць з дати сплати НАК «Нафтогаз» до державного бюджету дивідендів за 2019 рік)). Як наслідок, наприкінці 2020 року на адресу АТ «МГУ» надійшла претензія⁶⁰ від АТ «Укртрансгаз» з вимогою перерахувати на розрахунковий рахунок АТ «Укртрансгаз» **140,2 млн грн** як нарахування у зв'язку з несвоєчасним виконанням зобов'язань за договором.

Таким чином, **неналежне виконання у 2020 році Мінфіном повноважень головного розпорядника бюджетних коштів призвело до застосування штрафних санкцій до АТ «МГУ», отже, створено передумови для зменшення прибутку товариства на суму 140,2 млн гривень.**

Аналіз також засвідчив, що через неналежне виконання Мінфіном повноважень суб'єкта управління державним майном газового сектору,

---

⁵⁸ Наказ Мінфіну від 09.10.2020 № 605.

⁵⁹ Договір купівлі-продажу акцій, укладений між АТ «МГУ» та Мінфіном від 12.11.2020 № 13010-05/204.

⁶⁰ Претензія АТ «Укртрансгаз» від 28.12.2020 № 1001ВИХ-20-8156.

відсутність затверджених планових та фактичних фінансових показників діяльності АТ «МГУ» за 2020 рік, визнання АТ «МГУ» збитків за результатами роботи у 2020 році, не вирішено питання визначення розміру та сплати дивідендів на користь держави від використання об'єктів державної власності – державного майна ГТС, яке не підлягає приватизації, використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

У 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року АТ «МГУ» здійснювало спроби щодо забезпечення сплати дивідендів за результатами діяльності ТОВ «ОГТС» як його єдиний акціонер.

Статутом АТ «МГУ» передбачено: на підставі пропозицій, наданих генеральним директором АТ «МГУ», наглядова рада готує та надає загальним зборам (Мінфіну) рекомендації щодо розміру дивідендів за акціями, порядку та строків їх виплати. Встановлено, що 29.10.2020 наглядовою радою на підставі пропозицій в. о. генерального директора АТ «МГУ» прийнято рішення⁶¹ про нарахування ТОВ «ОГТС» та сплату не пізніше 20.11.2020 дивідендів АТ «МГУ» як єдиному учаснику за 9 місяців у розмірі 96828 тис. гривень.

ТОВ «ОГТС» не виконало рішення акціонера (АТ «МГУ») та звернулося до Мінфіну за роз'ясненнями щодо порядку виплати дивідендів⁶². Мінфін самоусунувся від виконання виключних повноважень загальних зборів АТ «МГУ» та повідомив ТОВ «ОГТС», що рішення про виплату ним дивідендів потребує погодження Кабінету Міністрів України.

ТОВ «ОГТС» 12.11.2020 доведено позицію Мінфіну із зазначеного питання до АТ «МГУ» та його наглядової ради.

Наглядова рада АТ «МГУ» звернулася до Мінфіну щодо подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції про виплату дивідендів АТ «МГУ» за три квартали 2020 року⁶³.

Відповідь на це звернення Мінфіном не надано.

Наглядова рада АТ «МГУ» 29.04.2021 вдруге ухвалила⁶⁴ рішення про розподіл чистого прибутку ТОВ «ОГТС» за 2020 рік, нарахування та спрямування 3624940,32 тис. грн на виплату дивідендів АТ «МГУ», яке **ТОВ «ОГТС» також не виконано.**

У подальшому АТ «МГУ» неодноразово зверталось⁶⁵ до Мінфіну щодо виплати ТОВ «ОГТС» дивідендів та надавало проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України» разом з пояснювальною запискою до нього. У листі АТ «МГУ» від 05.07.2021 № 185, зокрема, зазначено, що єдиним джерелом фінансування діяльності товариства є дивіденди, які мають виплачуватися ТОВ «ОГТС» на користь АТ «МГУ», та наголошено,

⁶¹ Протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 29.10.2020 № 68.

⁶² Лист ТОВ «Оператор ГТС України» від 03.11.2020 № 22020-09-7/33682.

⁶³ Лист АТ «МГУ» від 16.11.2020 № 401.

⁶⁴ Протокол засідання наглядової ради АТ «МГУ» від 29.04.2021 № 94.

⁶⁵ Листи АТ «МГУ» від 18.04.2021 № 133 та від 05.07.2021 № 185.

що АТ «МГУ» листами від 16.11.2020 № 401 та від 18.05.2021 № 133 вже зверталось до Мінфіну щодо винесення на розгляд Кабінету Міністрів України питання погодження рішення про виплату дивідендів АТ «МГУ».

Відповідь на звернення АТ «МГУ» Мінфіном не надано.

Отже, Мінфін не забезпечив належного виконання повноважень суб'єкта управління об'єктами державної власності газового сектору та самоусунувся від виконання виключних повноважень загальних зборів АТ «МГУ».

У порушення вимог статті 89 ГК України Мінфіном не забезпечено затвердження фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС»; вимог Закону № 185 – затвердження стратегічних та інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3–5 років) АТ «МГУ»; вимог Закону України «Про акціонерні товариства» – проведення у 2021 році загальних зборів акціонерів АТ «МГУ» (частина друга статті 32) та розгляд питань, віднесених до виключної компетенції загальних зборів (частина друга статті 33).

Неналежне виконання у 2020 році Мінфіном повноважень головного розпорядника бюджетних коштів, порушення затверджених планом спеціального фонду бюджету термінів перерахування коштів до АТ «МГУ» на поповнення статутного капіталу унеможливило вчасне виконання товариством умов договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС». Як наслідок – передумови до зменшення прибутку АТ «МГУ» на суму 140,2 млн гривень.

4. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВОДИ УКРАЇНИ» ЩОДО УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ У ГАЗОВОМУ СЕКТОРІ, ЩО МАЮТЬ ФІНАНСОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Як вже зазначалося, утворення ПАТ «МГУ» як нового оператора ГТС передбачено Планом № 496. На виконання Плану № 496 постановою Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 801 утворено ПАТ «МГУ», 100 відс. акцій якого належать державі. Повноваження з управління корпоративними правами держави у статутному капіталі ПАТ «МГУ» надано Міненерговугіллю. Надалі розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 791-р зазначені повноваження передано Мінфіну.

Відповідно до Статуту ПАТ «МГУ»⁶⁶ мета його діяльності – забезпечення безперебійного транспортування природного газу магістральними газопроводами, ефективна експлуатація, управління об'єктами магістрального трубопровідного транспорту та розвитку ГТС; предмет діяльності – зокрема, транспортування природного газу, експлуатація, реконструкція і обслуговування магістральних газопроводів.

---

⁶⁶ Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 837 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 950).

З 2017 по 2019 рік включно ПАТ «МГУ» (з 28.08.2019 – АТ «МГУ»⁶⁷) утримувалося за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету⁶⁸, джерелом яких були кошти МФО, залучені Україною в межах проєктів, пов'язаних з нафтогазовим комплексом. Бюджетне фінансування здійснювалося з метою забезпечення можливості ведення ПАТ «МГУ» господарської діяльності до початку провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними газопроводами.

Незважаючи на те, що основна статутна діяльність ПАТ «МГУ» не здійснювалася, **планові обсяги видатків на утримання товариства щороку збільшувалися: на 2019 рік порівняно з 2018 роком – в 3,5 рази, порівняно з 2017 роком – у 70 разів.** За три роки ПАТ «МГУ» як майбутнім незалежним оператором ГТС отримано з державного бюджету і витрачено на утримання **80,95 млн грн (2017 рік – 0,13 млн грн, 2018 рік – 19,2 млн грн, 2019 рік – 61,62 млн гривень).** **З 2020 року, після завершення процесу відокремлення діяльності з транспортування природного газу (анбалдінгу), бюджетне фінансування АТ «МГУ» припинено.** У подальшому АТ «МГУ» отримувало від ТОВ «ОГТС» поворотну фінансову допомогу, яку використовувало на своє утримання.

Кабінет Міністрів України, створивши у 2016 році ПАТ «МГУ» як майбутнього незалежного оператора ГТС, не забезпечив належного контролю за діяльністю головних розпорядників бюджетних коштів за КПКВК 1101550 (3501510) Міненерговугілля та Мінфіну – суб'єктів управління, в особі яких мали забезпечуватись інтереси держави як єдиного акціонера ПАТ «МГУ» та які одноосібно виконували функції його загальних зборів. Міненерговугілля та Мінфін протягом тривалого часу не вживали належних заходів для виконання ПАТ «МГУ» повною мірою своїх статутних завдань. Як наслідок, кошти державного бюджету в сумі 80,95 млн грн використано непродуктивно.

Встановлено, що до 28.10.2020 товариство мало організаційну структуру⁶⁹, розроблену для моделі відокремлення діяльності

---

⁶⁷ 28.08.2019 здійснено державну реєстрацію нової редакції Статуту акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України», затвердженого наказом Міненерговугілля від 04.04.2019 № 153, якою, зокрема, змінено тип товариства з публічного акціонерного на акціонерне.

⁶⁸ У 2017 та 2018 роках за бюджетною програмою «Державна підтримка публічного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України» (КПКВК 1101550, головний розпорядник – Міненерговугілля), у 2019 році – «Заходи з проведення підготовчої діяльності для забезпечення виконання функцій оператора газотранспортної системи» (КПКВК 1101550, головний розпорядник – Міненерговугілля; КПКВК 3501510, головний розпорядник – Мінфін). Мета бюджетної програми згідно з бюджетними паспортами – проведення організаційних, розпорядчих та підготовчих заходів, спрямованих на початок господарської діяльності ПАТ «МГУ» (накази Міненерговугілля та Мінфіну від 28.12.2017 № 784/1155, 09.02.2018 № 105/164, наказ Міненерговугілля від 01.03.2018 № 85).

⁶⁹ Наказ Міненерговугілля від 16.03.2017 № 198 «Про затвердження організаційної структури Публічного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України».

з транспортування природного газу ОУ і орієнтовану на забезпечення виконання товариством статутних завдань і функцій як безпосереднього оператора ГТС. З 28.10.2020 запроваджено нову організаційну структуру⁷⁰, розроблену для моделі відокремлення діяльності з транспортування природного газу ISO, що мала забезпечити здійснення АТ «МГУ» повноважень з управління корпоративними правами в операторі ГТС.

При цьому із 54 затверджених штатних одиниць у 2019 році та 34 у 2020 році і I півріччі 2021 року в АТ «МГУ» фактично працювало 14 (в окремі періоди – 11) (близько 25,0–41,0 відс. штатної чисельності).

До вересня 2019 товариство провадило діяльність за статутом, затвердженим наприкінці 2016 року⁷¹. Мінфін після отримання 18.09.2019 повноважень з управління корпоративними правами держави щодо ПАТ «МГУ» протягом вересня 2019 – I півріччя 2021 року змінював статут товариства чотири рази⁷². З вересня 2019 метою статутної діяльності товариства визначено, зокрема, одержання прибутку від провадження господарської діяльності, управління та сприяння забезпеченню ефективної діяльності оператором ГТС відповідно до законодавства України. Змінами до статуту, зокрема, розширено повноваження наглядової ради АТ «МГУ», визначено повноваження щодо юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є товариство, змінено розмір статутного капіталу.

При цьому, як встановлено аналізом, **окремі положення Статуту АТ «МГУ» суперечили чинному законодавству. Так, Мінфін всупереч вимогам статті 31 Закону № 329 змінами до Статуту АТ «МГУ»⁷³ передбачив повноваження наглядової ради товариства щодо призначення контролера оператора ГТС. Водночас відповідно до вимог Закону № 329 контролер оператора ГТС має призначатися виконавчим органом оператора ГТС або його наглядовою радою. Слід також зазначити, що Міненерго після отримання у 2021 році повноважень з управління корпоративними правами держави щодо АТ «МГУ»⁷⁴ та затвердження Статуту АТ «МГУ» у новій редакції⁷⁵ цю суперечність не виправило.**

У 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року через неналежний контроль суб'єктів управління об'єктами державної власності (Міненерговугілля та

---

⁷⁰ Затверджена наказом АТ «МГУ» від 28.10.2020 № 13, погоджена з наглядовою радою відповідно до вимог статуту товариства.

⁷¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 837 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 950) втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 749 (з 24.08.2019).

⁷² Накази Мінфіну від 07.11.2019 № 466; від 17.03.2020 № 116; від 09.10.2020 № 606; від 19.11.2020 № 714.

⁷³ Підпункт 11.13.44 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Мінфіну від 09.10.2020 № 606, підпункт 11.13.44 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Мінфіну від 19.11.2020 № 714.

⁷⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 № 833-р.

⁷⁵ Наказ Міненерго від 21.09.2021 № 217.

Мінфіну) АТ «МГУ» не розробляло документів з унормування своєї діяльності, що є недотриманням статутних положень товариства.

Зміни до Положення про наглядову раду ПАТ «МГУ» та Положення про правління ПАТ «МГУ», які затверджені ще у 2016 році⁷⁶, не вносилися. Лише у 2020 році АТ «МГУ» розроблено та схвалено його наглядовою радою проєкти кодексу корпоративного управління (надіслано Мінфіну наприкінці лютого 2020 року) та пропозиції щодо визначення основних напрямів та встановлення чітких цілей діяльності товариства (надіслано Мінфіну у вересні 2020 року). Однак Мінфіном ці документи не затверджено.

Виконувачем обов'язків голови правління (а в подальшому – виконувачем обов'язків генерального директора) не забезпечено подання для розгляду наглядовою радою АТ «МГУ» планів розвитку (у тому числі стратегічного та інвестиційного планів), вчасного подання фінансових планів товариства на 2020 та 2021 роки, що є недотриманням вимог статуту⁷⁷. Ці документи Мінфіном не затверджено. За фінансовим планом 2019 року звітування Мінфіном не аналізувалося.

У 2016–2019 роках статутний капітал АТ «МГУ» становив 4076,0 тис. грн (нежитлові приміщення площею 406,5 кв. м – 3786,0 тис. грн; транспортні засоби – 290,0 тис. гривень).

Чистий фінансовий результат діяльності товариства відповідно до фінансової звітності АТ «МГУ» за 2019 рік – прибуток у сумі 12307,0 тис. грн, сформований за рахунок доходів, отриманих від фінансування за КПКВК 1101550 (3501510).

З 01.01.2020 АТ «МГУ» є власником ТОВ «ОГТС». Основним активом АТ «МГУ» стала 100-відсоткова частка у статутному капіталі ТОВ «ОГТС». Вартість придбаного АТ «МГУ» станом на 01.01.2020 статутного капіталу ТОВ «ОГТС» – 3870886,0 тис. грн, сформована за рахунок основних засобів – 1090550,0 тис. грн; незавершених капітальних інвестицій – 1086339,0 тис. грн; нематеріальних активів – 60233,0 тис. грн; інших необоротних матеріальних активів – 67102,0 тис. грн; запасів – 904848,0 тис. грн; грошей та їх еквіваленту – 20000,0 тис. грн; податку на додану вартість – 641814,0 тис. гривень.

Отже, показники фінансового-господарської діяльності АТ «МГУ» безпосередньо залежать від результатів діяльності ТОВ «ОГТС», якому Мінфін передав на праві господарського відання державне майно ГТС, що не підлягає приватизації, використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

---

⁷⁶ Наказ Міненергосувугілля від 25.11.2016 № 771.

⁷⁷ Підпункт 12.8.19 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Мінфіну від 07.11.2019 № 466, підпункт 12.8.19 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Мінфіну від 17.03.2020 № 116, підпункт 12.8.16 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Мінфіну від 09.10.2020 № 606, підпункт 12.8.16 Статуту АТ «МГУ», затвердженого наказом Мінфіну від 19.11.2020 № 714.

АТ «МГУ» як власником ТОВ «ОГТС» не вжито належних заходів і не забезпечено погодження облікової політики ТОВ «ОГТС» чим недотримано вимоги статті 8 Закону України від 16.07.1999 № 996-ХІV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996) та власні статутні положення. Так, згідно з пунктом 10.2.17 Статуту ТОВ «ОГТС»⁷⁸ повноваження щодо формування облікової політики ТОВ «ОГТС» є виключною компетенцією власника (АТ «МГУ»). Однак у порушення цих статутних вимог генеральний директор ТОВ «ОГТС» без погодження з АТ «МГУ» наказом від 13.03.2020 № 183 затвердив облікову політику ТОВ «ОГТС», яка не відповідає позиції та інтересам власника (АТ «МГУ»).

Довідково. При здійсненні аналізу з'ясовано, що для проведення оцінки справедливої вартості майна ГТС менеджментом ТОВ «ОГТС» надано оцінювачу припущення, які при визначенні вартості призвели до значного її завищення та відповідного включення до фінансової звітності.

Як наслідок – порушення та викривлення при складанні фінансової звітності ТОВ «ОГТС» за 2020 рік, а також викривлення фінансового результату його діяльності. Так, ТОВ «ОГТС» зараховано на баланс як основні засоби державне майно, отримане в безоплатне тимчасове користування на 15 років, переоціненою вартістю 103599831,0 тис. грн та незавершені капітальні інвестиції вартістю 2137715,0 тис. гривень. При цьому в порушення Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 20 (МСБО 20) Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу ТОВ «ОГТС» на зараховане на баланс державне майно ТОВ «ОГТС» нараховувало за 2020 рік амортизацію, яку віднесло до собівартості реалізованої продукції (товарів, послуг) без визнання доходів в обсязі нарахованої амортизації на такі основні фонди, що **занизило показник прибутку за 2020 рік на 6357817,0 тис. гривень.**

Відповідно до МСБО 20 при обліку основних фондів, отриманих від держави на праві господарського відання (безоплатно), є обов'язковим визнання доходів в обсязі нарахованої амортизації на такі фонди.

Довідково. Відповідно до МСБО 20 державні гранти – це допомога держави у формі передачі ресурсів суб'єктові господарювання в обмін на минуле або майбутнє дотримання певних умов, які пов'язані з операційною діяльністю суб'єкта господарювання. Державний грант може бути у формі передачі немонетарного активу, наприклад землі або інших ресурсів, у використанні суб'єкта господарювання (пункт 23). Державні гранти, пов'язані з активами, включаючи немонетарні гранти за справедливою вартістю, відображаються у звіті про фінансовий стан або шляхом визначення гранта як відстроченого доходу, або шляхом вирахування гранта при визначенні балансової вартості активу (пункт 24). Два методи подання у фінансовій звітності інформації про гранти (або відповідні частини грантів), пов'язані з активами, вважаються прийнятними альтернативами (пункт 25). Згідно з одним методом грант відображається як відстрочений дохід, який визнається у прибутку або збитку на систематичній основі протягом строку корисної експлуатації активу (пункт 26). Згідно з іншим методом при обчисленні балансової вартості активу

⁷⁸ Затверджений рішенням АТ «МГУ» від 01.01.2020 № 1/2020.

грант вираховують. Грант визнається у прибутку або збитку протягом строку експлуатації активу, що амортизується, як зменшення амортизаційних витрат (пункт 27).

Абзацом одинадцятим пункту 13 постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1673 «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» (у редакції, що діяла до 18.05.2021) встановлено заборону суб'єктам господарювання державного сектору економіки включати до розрахунку резерву сумнівних боргів суми поточної дебіторської заборгованості із строком виникнення до півтора року.

Протягом 2020 року ТОВ «ОГТС» створено резерв знецінення дебіторської заборгованості на суму 4559841,0 тис. грн та **неправомірно включено до фінансової звітності як інші операційні витрати резерв знецінення дебіторської заборгованості на суму 1693752,0 тис. грн, що занизило на цю суму показники прибутку.**

На запит Рахункової палати від 08.10.2021 № 02-2492 до ТОВ «ОГТС» щодо формування товариством окремих показників фінансової звітності за 2020 рік, які надавалися ПАТ «МГУ», ТОВ «ОГТС» листом від 23.10.2021 **надало формальну відповідь**, до якої додано Звіт незалежних аудиторів щодо аудиту фінансової звітності, при цьому не розкрито запитувану інформацію про позицію ТОВ «ОГТС» щодо обліку основних фондів, отриманих від держави на праві господарського відання (безоплатно), та щодо невідображення доходів в обсязі нарахованої амортизації на такі основні фонди; позицію ТОВ «ОГТС» щодо правомірності формування та включення до фінансової звітності резерву на знецінення дебіторської заборгованості на суму 1693,7 млн грн; суму коригування необхідного доходу попереднього оператора ГТС, яку включено до тарифів ТОВ «ОГТС» на послуги з транспортування природного газу на регуляторний період 2020–2024 років, і його розмір; вартість регуляторної бази активів ТОВ «ОГТС», сформовану на дату переходу до стимулюючого регулювання (01.01.2020).

АТ «МГУ» в порушення статей 12 і 14 Закону № 996 не забезпечено складання та оприлюднення консолідованої з ТОВ «ОГТС» фінансової звітності за 2020 рік, що унеможливило відображення фінансового результату за економічною діяльністю транспортування газу в Україні.

Відповідно до фінансової звітності АТ «МГУ» за 2020 рік отримано 68849964,0 тис. грн збитків. Основний чинник, що призвів у 2020 році до збитків, – зобов'язання у сумі 81906410,0 тис. грн через визнану АТ «МГУ» собівартість фінансової інвестиції з придбання частки статутного капіталу ТОВ «ОГТС» як суму динамічної складової ціни за договором купівлі-продажу з АТ «Укртрансгаз».

Аналіз засвідчив: АТ «МГУ» не спромоглося протягом 2020 року та I півріччя 2021 року забезпечити узгодження суми динамічної складової ціни за договором від 22.11.2019 з АТ «Укртрансгаз» щодо купівлі-продажу частки в статутному капіталі ТОВ «ОГТС». **АТ «МГУ» у фінансовій звітності за 2020 рік визнало 81906410,0 тис. грн зобов'язань за даними проєкту Звіту**

з оцінки справедливої вартості кредиторської заборгованості АТ «МГУ» станом на 31.12.2020, складеного 19.05.2021 ТОВ «Ернст енд Янг». **Відповідно до Звіту з оцінки справедливої вартості кредиторської заборгованості АТ «МГУ» станом на 31.12.2020, складеного ТОВ «Ернст енд Янг» на 29.07.2021, вартість кредиторської заборгованості становила 80994225,0 тис. грн, або на 912185,0 тис. грн менше.**

Отже, АТ «МГУ» повноваження власника та обов'язки єдиного акціонера ТОВ «ОГТС» виконувалися неналежно, що не забезпечило досягнення мети статутної діяльності АТ «МГУ» – одержання прибутку від провадження господарської діяльності, управління та сприяння забезпеченню ефективної діяльності оператором ГТС відповідно до законодавства України (інформацію про фінансові результати діяльності за 2019–2020 роки АТ «Магістральні газопроводи України» та ТОВ «Оператор ГТС України» наведено в додатку 4).

Крім того, АТ «МГУ» в порушення вимог статті 14 Закону № 996 не оприлюднено річної фінансової звітності за 2020 рік.

При цьому встановлено, що фінансову звітність АТ «МГУ» за 2020 рік у частині відображення витрат звітного періоду складено за проміжними даними про вартість кредиторської заборгованості зі сплати динамічної складової ціни за договором від 22.11.2019 з АТ «Укртрансгаз» щодо купівлі-продажу частки в статутному капіталі ТОВ «ОГТС». Таку вартість попередньо сформовано за результатами оцінки ТОВ «Ернст енд Янг». Протягом I півріччя 2021 року фінансова звітність за 2020 рік декілька разів коригувалась.

Через визнані АТ «МГУ» збитки за результатами діяльності у 2020 році не вирішено питання визначення розміру та, відповідно, сплати дивідендів на користь держави від використання об'єктів державної власності – державного майна ГТС, яке не підлягає приватизації, використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

Довідково. Постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 № 538 «Про внесення зміни до плану заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи» до Плану № 840 внесено зміни, які передбачали розроблення та подання на погодження Кабінету Міністрів України до 15.06.2021 проекту додаткової угоди до договору⁷⁹, в якому б визначалося, що динамічна складова ціни частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС» не застосовується та повинна становити не більше розміру дивідендів (доходу), що перераховуються НАК «Нафтогаз» відповідно до статті 25 Закону України від 14.11.2019 № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік» до спеціального фонду державного бюджету.

З кінця липня 2021 року розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 № 833 «Деякі питання управління об'єктами державної власності» повноваження з управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі АТ «МГУ», передано до Міненерго та визначено його уповноваженим органом управління державним майном ГТС за раніше визначеним переліком.

---

⁷⁹ Договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі, укладений 22.11.2019 за № 1911000192 між АТ «МГУ» та АТ «Укртрансгаз» (засновником та єдиним акціонером останнього є НАК «Нафтогаз»).

Через чотири місяці після внесення змін до Плану № 840 (наприкінці вересня 2021 року) Уряд ухвалив нові рішення^{80, 81} щодо укладення додаткових угод № 1 та № 2 до договору, а також погодився з пропозицією НАК «Нафтогаз» про укладення угоди про визначення порядку виплати відшкодування ТОВ «ОГТС» коригування необхідного доходу у зв'язку із зміною ліцензіата діяльності із транспортування природного газу відповідно до постанови⁸² НКРЕКП про встановлення тарифів на послуги транспортування природного газу нового ліцензіата на регуляторні періоди протягом 2020–2034 років.

Відповідно до Особливої інформації емітента АТ «Укртрансгаз», розміщеної на його вебсайті, НАК «Нафтогаз» як одноосібний акціонер надав згоду АТ «Укртрансгаз» на укладання з ТОВ «ОГТС» угоди про відшкодування коригування необхідного доходу на суму 47943000,0 тис. грн та укладання додаткових угод № 1 та № 2 до договору з АТ «МГУ». За даними засобів масової інформації, 04.10.2021 згідно з підписаною між АТ «Укртрансгаз» і ТОВ «ОГТС» угодою виплачено 27 млрд грн, ще 20 млрд грн мало бути виплачено до 01.12.2021.

Необхідно зазначити, що колегіальним органом АТ «МГУ», що здійснює захист прав акціонерів товариства і в межах повноважень, визначених законом і Статутом, контролює та регулює діяльність правління товариства, є його наглядова рада. Аналізу засвідчив: **наглядова рада АТ «МГУ» не забезпечила повною мірою захисту прав акціонера товариства (держави), а також ефективності діяльності АТ «МГУ».**

Статутами АТ «МГУ» визначено склад наглядової ради у кількості **семи членів** (чотири – незалежні⁸³, три – представники держави), а з **16.10.2020 – п'яти членів** (три – незалежні, два – представники держави). У структурі АТ «МГУ» наглядову раду вперше сформовано Міненерговугіллям 28.02.2018⁸⁴. При цьому наглядова рада була правомочною та діяла до 01.06.2021. Коли у її складі залишився лише один член (В. Пинзеник), повноваження решти членів припинено.

Станом на 01.01.2019 до складу наглядової ради входили чотири незалежні члени: В. Більц, Ф. Нуайлан, Я. Чадам, К. Лучінкіна, а також два представники держави – К. Мар'євич, А. Аудіцкас. З 28.08.2019 призначено представника держави В. М. Пинзеніка. Припинено повноваження: з 26.09.2019 – К. Мар'євича, з 29.05.2020 – В. Більца, з 01.03.2021 – А. Аудіцкаса, з 01.06.2021 – Ф. Нуалана, Я. Чадама та К. Лучінкіної.

---

⁸⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2021 № 1011 «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

⁸¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187-р «Деякі питання діяльності акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

⁸² Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 № 2517 «Про затвердження Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання».

⁸³ Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 142 «Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі».

⁸⁴ Наказ Міненерговугілля від 28.02.2018 № 134 «Про призначення наглядової ради ПАТ «МГУ».

Встановлено, що упродовж 2019–2020 років та I півріччя 2021 року наглядова рада проводила свої засідання формально, порушувала вимоги власного Положення про наглядову раду ПАТ «МГУ»⁸⁵ (далі – Положення).

Так, ухвалювалися рішення щодо пошуку персоналу АТ «МГУ», а також працевлаштування іноземних громадян до ТОВ «ОГТС» на правах стажерів⁸⁶, хоча відповідно до пункту 12 Положення наглядова рада не має права втручатися в оперативну та господарську діяльність АТ «МГУ». Оцінювання своєї роботи та роботи кожного члена наглядової ради не здійснювалося всупереч вимогам пункту 29 Положення. У порушення підпункту 1 пункту 57 Положення Плани роботи наглядової ради не склалися та не затверджувалися. До порядків денних засідань наглядової ради включались питання, які належним чином попередньо не доводилися до її членів, при цьому відповідно до пункту 42 Положення кожен член наглядової ради повідомляється електронною поштою не менше ніж за п'ять календарних днів до дати проведення засідання. Окремі питання розглядалися без документального підтвердження, що є недотриманням пункту 39 Положення⁸⁷. Крім того, до 12.06.2020 у засіданнях наглядової ради брали участь особи, рішення про запрошення яких не приймалися, що є недотриманням пунктів 52 і 53 Положення.

Значна кількість протоколів засідань наглядової ради у порушення пункту 45 Положення не містить належної інформації про результат голосування («за», «проти», «утримався»)⁸⁸.

Наглядовою радою не забезпечено формування правління АТ «МГУ» як колегіального виконавчого органу товариства. Членів правління не призначено, призначено тільки виконувача обов'язків голови правління. Як наслідок, не забезпечено належного рівня відповідальності за результати роботи товариства. При цьому в окремих випадках призначення тимчасово виконувача обов'язків голови правління здійснювалося на короткі терміни (1-2 місяці), що не забезпечувало ефективної реалізації повноважень правління АТ «МГУ» у середньостроковій та довгостроковій перспективі.

Після визначення у Статуті АТ «МГУ», що управління поточною діяльністю товариства замість правління здійснює генеральний директор, який є його одноосібним виконавчим органом⁸⁹, наглядовою радою також не

---

⁸⁵ Затверджене наказом Міненерговугілля від 25.11.2016 № 771.

⁸⁶ Протоколи засідань від 24.04.2019 № 21, від 30.12.2019 № 39.

⁸⁷ Протоколи засідань від 21.01.2020 № 42, від 23.04.2020 № 50, від 26.08.2020 № 59, від 23.07.2020 № 57, 26.08.2020 № 59, від 24.04.2021 № 93.

⁸⁸ Протоколи засідань від 14.01.2020 № 41; від 21.01.2020 № 42; від 22.01.2020 № 43; від 10.02.2020 № 44; від 19.02.2020 № 45; від 26.02.2020–27.02.2020 № 46; від 26.03.2020 № 48.

⁸⁹ Статут АТ «МГУ» затверджено наказом Мінфіну від 09.10.2020 № 606.

забезпечено призначення генерального директора на постійній основі (призначено виконувача обов'язків).

Наглядова рада ухвалювала непослідовні рішення. Так, у протоколі засідання від 29.04.2021 № 95 зазначено, що генеральний директор ТОВ «ОГТС» С. Макогон не забезпечив виконання доручень загальних зборів щодо розроблення облікової політики та виплати дивідендів АТ «МГУ». Незважаючи на те, що відповідно до вимог укладеного із С. Макогомом трудового договору (контракту) від 21.05.2019 № 2 невиконання або неналежне виконання рішень загальних зборів є умовою, коли рішення про преміювання керівника не може бути прийнято, наглядовою радою 29.04.2021 прийнято рішення виплати генеральному директорові ТОВ «ОГТС» С. Макогону річну премію за результатами роботи у 2020 році в розмірі 118,5 відс. його посадового окладу.

Члени наглядової ради здійснювали повноваження на платній основі⁹⁰. Встановлено, що у 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року членам наглядової ради АТ «МГУ» виплачено загалом 61891,11 тис. гривень⁹¹.

Встановлено: **наглядова рада протягом своєї діяльності не забезпечила виконання окремих повноважень, віднесених Статутом АТ «МГУ» до її виключної компетенції, зокрема, щодо погодження та затвердження узгодженої облікової політики, консолідованої звітності; затвердження політики корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку АТ «МГУ»; визначення розміру та, відповідно, сплати дивідендів на користь держави від використання ТОВ «ОГТС» державного майна ГТС.** Цілі та ключові показники роботи генерального директора ТОВ «ОГТС» на 2021 рік затверджено наглядовою радою майже через п'ять місяців після початку звітного періоду⁹².

ВИСНОВКИ

1. Кабінетом Міністрів України, Мінфіном та ФДМУ у 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року не забезпечено ефективного управління об'єктами державної власності у газовому секторі. В окремих випадках така діяльність здійснювалася з порушенням вимог чинного законодавства.

ФДМУ через неналежний контроль Кабінету Міністрів України після передання в оперативне управління НАК «Нафтогаз» державного майна ГТС не забезпечено виконання повноважень, визначених статтею 5 Закону України від 09.12.2011 № 4107-VI «Про Фонд державного майна України», в частині аналізу використання майна. Зокрема, ФДМУ не проводилося відповідної перевірки та встановлення кількості, складу та

⁹⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 № 668 (із змінами).

⁹¹ В. Больц – 8320,86 тис. грн; Ф. Нуайлан – 11631,6 тис. грн; Я. Чадам – 10956,61 тис. грн; К. Лучкіна – 10956,61 тис. грн; К. Мар'евич – 3132,36 тис. грн; А. Аудіцкас – 10661,37 тис. грн; В. Пинзеник – 5503,98 тис. гривень

⁹² Протокол від 29.04.2021 № 95.

об'єктивної вартості державного майна, не забезпечувалося отримання інформації про його стан, ефективність використання, можливу зміну профілю використання, хоча це передбачалося підписаною 04.02.1999 ФДМУ з НАК «Нафтогаз» Угодою № 76 про використання державного майна, яке не підлягає приватизації. Єдиний реєстр об'єктів державної власності не містить вичерпної інформації про склад державного майна ГТС, яке не підлягає приватизації, використовувалося АТ «Укртрансгаз» у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

Мінфіном після отримання повноважень з управління корпоративними правами держави у статутному капіталі АТ «МГУ» (18.09.2019) і набуття статусу уповноваженого органу управління державним майном ГТС (з 15.11.2019) не забезпечено належного виконання повноважень суб'єкта управління об'єктами державної власності у газовому секторі. Не вирішено питання визначення розміру та сплати АТ «МГУ» на користь держави дивідендів за результатами діяльності за 2020 рік.

Діяльність Мінекономіки щодо формування та реалізації державної політики у сфері управління об'єктами державної власності у періоді, який аналізувався, також була недостатньо ефективною.

2. Реформування енергетичного сектору – одна з головних реформ в українській економіці. Основними цілями державної політики у сфері реформування, зокрема, є лібералізація ринку газу, перехід на нову модель його функціонування, а також виконання зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства (Третього енергопакета) щодо відокремлення активів, що забезпечують транспортування природного газу, від активів, що забезпечують його постачання та видобуток.

Реформування Україною внутрішнього ринку природного газу відбувалося повільно, що призвело до порушення строків виконання зобов'язань у рамках Третього енергопакета, визначених статтею 2 Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, ратифікованого Законом України від 15.12.2010 2787-VI «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» (діє з 01.02.2011).

Законодавство України щодо функціонування внутрішнього ринку природного газу узгоджено з вимогами Третього енергопакета (шляхом прийняття Закону № 329) з недотриманням строку, передбаченого статтею 2 Протоколу (до 01.01.2012), – пізніше більш як на 3 роки. Незалежний оператор ГТС розпочав роботу з 01.01.2020 (на 8 років пізніше визначеного строку – до 01.01.2012).

3. Чинним законодавством врегульовано загальні питання управління об'єктами державної власності та особливості управління об'єктами державної власності у газовому секторі для здійснення процесу відокремлення державних активів, що забезпечують транспортування

природного газу, від активів, які забезпечують його постачання та видобуток.

На виконання міжнародних зобов'язань України, зокрема щодо реформування газового сектору, прийнято Закон № 329, який визначив правові засади функціонування ринку природного газу України, моделі відокремлення і незалежності оператора ГТС (OU та ISO). Законом № 264 врегульовано питання відокремлення та незалежності оператора ГТС за моделлю ISO, а також визначено окремі особливості управління об'єктами державної власності у газовому секторі: діяльність суб'єктів управління отримала ознаки окремого регулювання для забезпечення відокремлення активів, що забезпечують транспортування природного газу, від активів, що забезпечують його постачання та видобуток.

Кабінет Міністрів України як безпосередній суб'єкт управління об'єктами державної власності на час проведення цього аналізу не мав відповідно до законів № 185 і № 794 достатніх повноважень.

Статтею 1 Закону № 185 встановлено, що управління об'єктами державної власності – це здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

При цьому аналіз норм Закону № 185, зокрема статті 5, яка визначає повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління об'єктами державної власності, засвідчив: **Кабінет Міністрів України фактично не має повноважень щодо безпосереднього управління об'єктами державної власності, а здійснює переважно нормативно-правове забезпечення реалізації повноважень уповноваженими органами управління. Крім того, Законом № 794 повноваження Уряду щодо управління об'єктами державної власності також не конкретизовано.** Тільки окремими положеннями статті 24 цього Закону визначено, що Кабінет Міністрів України в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, може утворювати, реорганізовувати та ліквідувати відповідно до закону державні господарські об'єднання, підприємства, установи та організації, зокрема для здійснення окремих функцій з управління об'єктами державної власності.

4. Реалізацію заходів з відокремлення оператора ГТС розпочато з 2016 року згідно з Планом № 496, який неодноразово коригувався та зазнав суттєвих змін порівняно з початковою редакцією.

Виконання окремих заходів здійснювалось виконавцями неналежно та з недотриманням встановлених строків. Жодному з виконавців Кабінетом Міністрів України не доручалося здійснення заходів щодо визначення чіткого переліку майна, власником якого є держава, що обліковувалося на балансі АТ «Укртрансгаз» та використовувалося для забезпечення діяльності з транспортування природного газу, іншого майна,

необхідного для ефективної роботи новоствореного оператора ГТС – ПАТ «МГУ». НАК «Нафтогаз» доручалося самостійно визначити перелік такого майна та забезпечити його передачу.

Визначені Кабінетом Міністрів заходи з реалізації моделі відокремлення ОУ виконувалися НАК «Нафтогаз» неналежно. НАК «Нафтогаз» створено у своїй структурі юридичну особу – ТОВ «ОГТС», якій надано функції для проведення діяльності як оператора ГТС.

Наприкінці 2019 року Кабінетом Міністрів України замість моделі відокремлення ОУ обрано модель ISO і постановою від 18.09.2019 № 840 «Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу та забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи» затверджено План заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи.

Право передачі в господарське відання майна ГТС надане Мінфіну, який передав майно ТОВ «ОГТС». Склад і вартість державного майна ГТС визначено і узгоджено ФДМУ, Мінекономіки, Мінфіном, Міненерго (Міненерговугіллям) та внесено на підставі даних АТ «Укртрансгаз» станом на 01.01.2020 до Єдиного реєстру об'єктів державної власності.

5. Діяльність Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі НАК «Нафтогаз», була неефективною та в окремих випадках здійснювалась з порушенням законодавства. Дієву систему корпоративного управління щодо діяльності НАК «Нафтогаз» не запроваджено.

У порушення вимог статті 75 ГК України, згідно з якою фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому, Кабінетом Міністрів України не дотримано строків затвердження фінансового плану НАК «Нафтогаз»: на 2019 рік план затверджено пізніше на рік і 4,5 місяці; на 2020 рік – майже на рік і 4 місяці; а 2021 рік – на 9 місяців. Отже, протягом тривалого часу НАК «Нафтогаз» фактично здійснювала витрати на власний розсуд.

Кабінетом Міністрів України до 28.10.2020 не визначено основних напрямів діяльності НАК «Нафтогаз», що є порушенням вимог статті 33 Закону № 514. Стратегічний план розвитку та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) НАК «Нафтогаз» не затверджувалися. Отже, НАК «Нафтогаз» провадила діяльність за невизначеності, зокрема, стратегічної мети, темпів розвитку (скорочення) окремих її функціональних підсистем та заходів зі зміцнення конкурентних позицій у довгостроковій перспективі.

Не забезпечено Кабінетом Міністрів України реалізації окремих повноважень, віднесених Статутом НАК «Нафтогаз» до виключної компетенції загальних зборів. Зокрема, у порушення підпункту 2 пункту 47 Статуту ключові показники ефективності діяльності наглядової ради НАК «Нафтогаз» не затверджено. Відповідно, оцінювання діяльності наглядової ради НАК «Нафтогаз» здійснюється за непрозорою процедурою.

Через неналежний контроль Кабінету Міністрів України підготовка проєктів фінансових планів здійснювалась НАК «Нафтогаз» та Мінекономіки з порушенням Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки.

Мінекономіки не забезпечено належної підготовки проєктів окремих рішень Кабінету Міністрів України. Відповідно, терміни їх опрацювання значно збільшилися. Так, майже рік, тривала підготовка проєкту фінансового плану НАК «Нафтогаз» на 2019 і 2020 рік, на 2021 рік – півроку.

6. Мінфін не забезпечив належного виконання повноважень суб'єкта управління корпоративними правами та самоусунувся від виконання виключних повноважень загальних зборів АТ «МГУ». У порушення вимог статті 89 ГК України і Порядку № 262 Мінфіном не забезпечено затвердження фінансових планів АТ «МГУ» та ТОВ «ОГТС»; вимог Закону № 185 – стратегічних та інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3–5 років) АТ «МГУ»; вимог Закону № 514 – проведення у I півріччі 2021 року загальних зборів акціонерів АТ «МГУ»; протягом 2020 року та I півріччя 2021 року – розгляду питань, віднесених до виключної компетенції загальних зборів.

Неналежне виконання у 2020 році Мінфіном повноважень головного розпорядника бюджетних коштів, порушення затверджених планом спеціального фонду бюджету термінів перерахування коштів до АТ «МГУ» для поповнення статутного капіталу унеможливило вчасне виконання АТ «МГУ» умов договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі ТОВ «ОГТС». Як наслідок, створено передумови для зменшення прибутку АТ «МГУ» на суму 140,2 млн гривень.

Не вирішено питання визначення розміру та сплати ТОВ «ОГТС» дивідендів АТ «МГУ» і сплати АТ «МГУ» дивідендів на користь держави від діяльності з користування об'єктами державної власності, зокрема переданим на праві господарського відання державним майном ГТС, яке не підлягає приватизації, використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

Міненерговугіллям та Мінфіном, які мали забезпечувати інтереси держави як єдиного акціонера ПАТ «МГУ», одноосібно виконували функції загальних зборів товариства та були головними розпорядниками бюджетних коштів за КПКВК 1101550 (3501510) «Державна підтримка публічного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України» (у 2019 році – «Заходи з провадження підготовчої діяльності для забезпечення виконання функцій оператора газотранспортної системи»), не забезпечено інституційної спроможності АТ «МГУ» повною мірою виконувати свої статутні завдання. Як наслідок, кошти державного бюджету в сумі 80,95 млн грн використано непродуктивно.

7. Через неналежний контроль Міненерговугілля та Мінфіну у 2019–2020 роках та I півріччі 2021 року АТ «МГУ» не розробляло документів з

унормування своєї діяльності, що є недотриманням статутних положень товариства.

Виконувачем обов'язків голови правління (а в подальшому – виконувачем обов'язків генерального директора) не забезпечено подання для розгляду наглядовою радою АТ «МГУ» планів розвитку (у тому числі стратегічного та інвестиційного планів), вчасного подання фінансових планів товариства на 2020 та 2021 роки, що є недотриманням вимог статуту. Ці документи не затверджено.

Відповідно до фінансової звітності АТ «МГУ» за 2020 рік через визнання товариством зобов'язань за 2020 рік у сумі 81906410,0 тис. грн отримано збитки в сумі 68849964,0 тис. гривень. Фінансову звітність АТ «МГУ» за 2020 рік у частині відображення витрат звітного періоду складено за даними проєкту Звіту з оцінки справедливої вартості кредиторської заборгованості АТ «МГУ» станом на 31.12.2020, складеного 19.05.2021 ТОВ «Ернст енд Янг».

АТ «МГУ» в порушення вимог статті 14 Закону № 996 не оприлюднено річної фінансової звітності за 2020 рік.

8. Наглядова рада АТ «МГУ» не забезпечила повною мірою захисту прав акціонера товариства (держави), а також ефективності його діяльності.

Наглядовою радою не забезпечено виконання окремих повноважень, віднесених Статутом АТ «МГУ» до її виключної компетенції, зокрема, щодо погодження та затвердження узгодженої облікової політики, консолідованої звітності; затвердження політики корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку АТ «МГУ»; визначення розміру та, відповідно, сплати дивідендів на користь держави від використання ТОВ «ОГТС» державного майна ГТС.

Упродовж 2019–2020 років та I півріччя 2021 року наглядова рада проводила засідання формально та з порушенням вимог Положення про наглядову раду приватного акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України», затвердженого наказом Міненерговугілля від 25.11.2016 № 771.

Формування правління АТ «МГУ» як колегіального виконавчого органу товариства наглядовою радою не забезпечено. Членів правління не призначено, призначено тільки виконувача обов'язків голови правління. Як наслідок, не забезпечено належного рівня відповідальності за результати роботи товариства. Наглядовою радою також не забезпечено призначення генерального директора на постійній основі.

Цілі та ключові показники роботи генерального директора ТОВ «ОГТС» на 2021 рік затверджено наглядовою радою майже через п'ять місяців після початку звітного періоду.

9. АТ «МГУ» повноваження власника та обов'язки єдиного акціонера ТОВ «ОГТС» виконувало неналежно. У результаті не досягнуто мети статутної діяльності АТ «МГУ» – одержання прибутку від провадження

господарської діяльності, управління та сприяння забезпеченню ефективної діяльності оператором ГТС відповідно до законодавства України.

АТ «МГУ» як власником ТОВ «ОГТС» не вжито належних заходів та не забезпечено погодження облікової політики ТОВ «ОГТС», що є недотриманням вимог статті 8 Закону № 996 та власних статутних положень і призвело до порушень та викривлень при складанні фінансової звітності ТОВ «ОГТС» за 2020 рік, а також викривило фінансовий результат діяльності товариства. У порушення МСБО 20 ТОВ «ОГТС» на зараховане на баланс державне майно нарахувало за 2020 рік амортизацію, яку віднесло до собівартості реалізованої продукції (товарів, послуг) без визнання доходів в обсязі нарахованої амортизації на такі основні фонди, що занизило показник прибутку за 2020 рік на 6357817,0 тис. гривень.

Протягом 2020 року ТОВ «ОГТС» створено резерв на знецінення дебіторської заборгованості на суму 4559841,0 тис. грн і **неправомірно включено до фінансової звітності як інші операційні витрати резерв на знецінення дебіторської заборгованості на суму 1693752,0 тис. грн, що спричинило заниження за 2020 рік на цю суму показників прибутку.**

АТ «МГУ» у порушення статей 12 та 14 Закону № 996 не забезпечено складання та оприлюднення консолідованої з ТОВ «ОГТС» фінансової звітності за 2020 рік, що унеможливило відображення фінансового результату за економічною діяльністю транспортування газу в Україні.

Через визнання АТ «МГУ» збитків за результатами діяльності у 2020 році не вирішено питання визначення розміру та сплати дивідендів на користь держави від використання об'єктів державної власності.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аналізу ефективності управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Відомості про результати аналізу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

- розглянути результати аналізу ефективності управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, на засіданні Кабінету Міністрів України;

- з метою належного визначення повноважень Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління об'єктами державної власності розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проєкт змін до Закону України від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» і Закону України від 27.02.2014 № 794 «Про Кабінет Міністрів України» в

частині визначення повноважень Кабінету Міністрів України з управління корпоративними правами держави, щодо яких він виконує функції управління;

- внести зміни до пункту 1 Порядку здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.06.2007 № 832 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності» і доповнити його новими абзацами такого змісту:

«затвердження (погодження) в установленому законодавством порядку річного фінансового плану суб'єкта господарювання;

оприлюднення в установленому законодавством порядку інформації про діяльність підприємства»;

- вжити дієвих заходів та забезпечити складання НАК «Нафтогаз» та своєчасне затвердження Кабінетом Міністрів України річних і з поквартальною розбивкою фінансових планів на кожен наступний рік, ключових показників ефективності діяльності наглядової ради.

3. Звіт про результати аналізу ефективності управління об'єктами державної власності у газовому секторі, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, та рішення Рахункової палати надіслати Міністерству фінансів України.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству енергетики України та рекомендувати:

- вжити дієвих заходів щодо забезпечення виконання повноважень суб'єкта управління об'єктами державної власності у газовому секторі, розгляду питань, віднесених до виключної компетенції загальних зборів АТ «МГУ»;

- посилити контроль за повнотою нарахування та своєчасністю сплати до державного бюджету дивідендів акціонерними товариствами газового сектору, у статутному капіталі яких є частка держави.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству економіки України та рекомендувати:

- забезпечити організацію розроблення стратегії НАК «Нафтогаз» на виконання Плану дій щодо корпоративного управління НАК «Нафтогаз»;

- забезпечити виконання положень Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205, зареєстрованим у Мін'юсті 19.03.2015 за № 300/26745, у частині дотримання термінів подання, розгляду, підготовки проєктів рішень про затвердження фінансових планів НАК «Нафтогаз».

6. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати акціонерному товариству «Магістральні газопроводи України» та рекомендувати:

- забезпечити вчасне погодження фінансових планів АТ «МГУ» і ТОВ «ОГТС», надання загальним зборам пропозицій щодо визначення розміру річних дивідендів на користь держави;

- забезпечити затвердження облікової політики АТ «МГУ» і узгодження облікової політики ТОВ «ОГТС» за єдиними обліковими підходами;

- забезпечити належне складання і оприлюднення річної (окремої та консолідованої) фінансової звітності АТ «МГУ» і ТОВ «ОГТС»;

- забезпечити затвердження політики корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку;

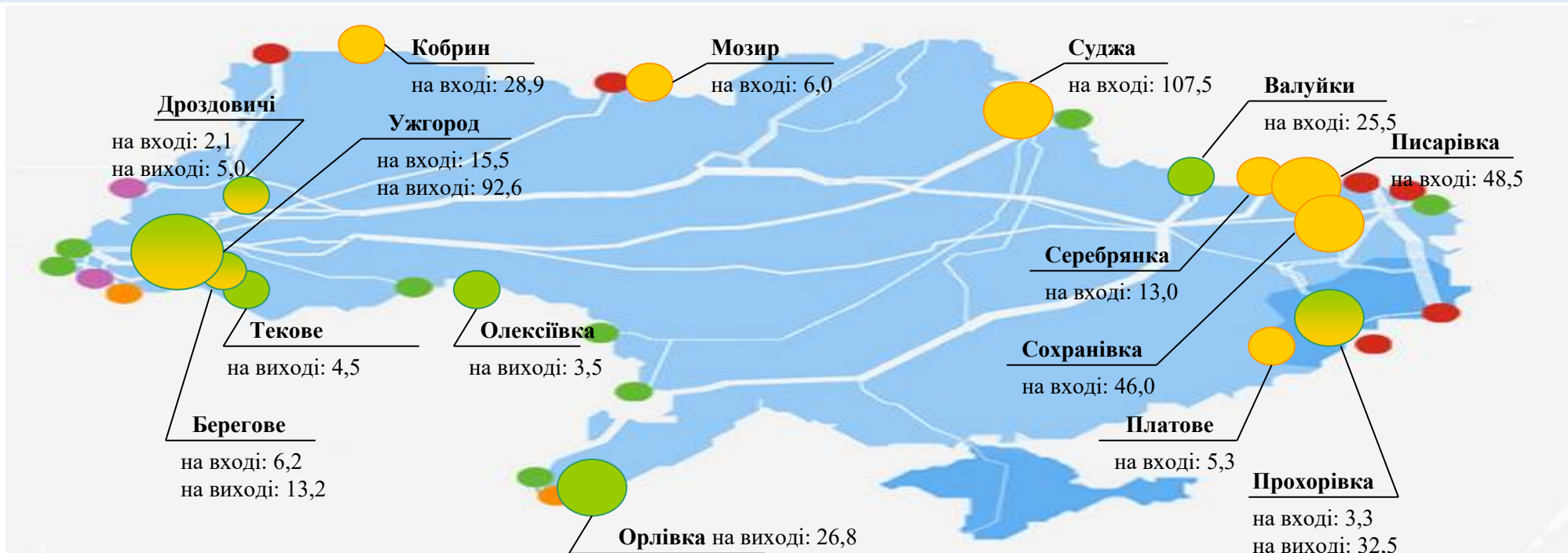
- визначити розмір та забезпечити сплату річних дивідендів АТ «МГУ» і ТОВ «ОГТС»;

- розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених за результатами аналізу недоліків і порушень.

Член Рахункової палати

І. М. Яремчук

ПОТУЖНІСТЬ ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ СТАНОМ НА 01.01.2021, МЛРД М³ (КЛЮЧОВІ ТОЧКИ ВХОДУ ● / ВИХОДУ ●)

Всього трубопроводів (тис. км),
у тому числі:

33,4

- магістральні газопроводи

20,9

- магістральні газопроводи-відводи

12,2

- газорозподільчі газопроводи

0,3

Річна потужність ГТС
на вході

281
млрд м³

Річна потужність ГТС
на виході

146
млрд м³

Компресорні станції
(од.)

57

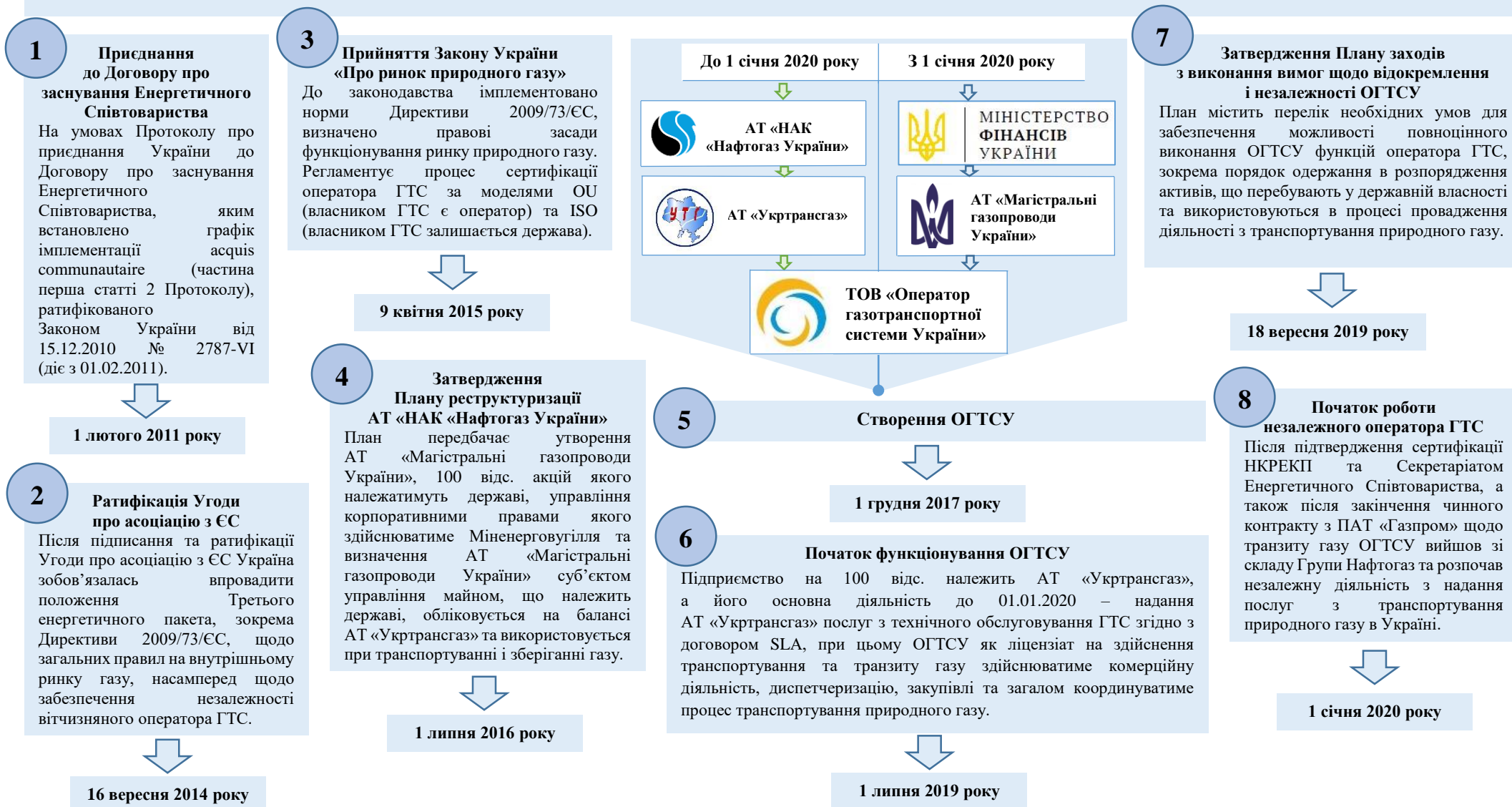
Газоперекачувальні
агрегати (од.)

533

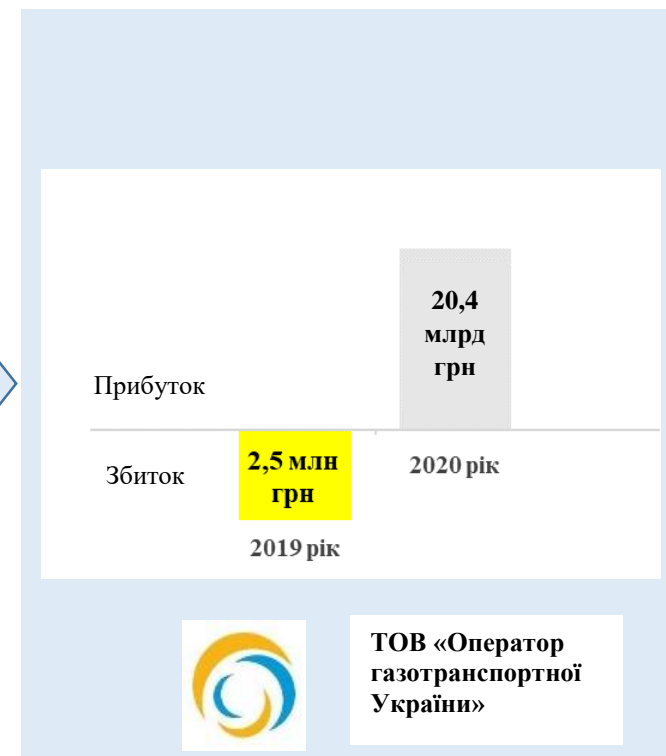
Газорозподільні
станції (од.)

1389

ОСНОВНІ ЕТАПИ РЕФОРМУВАННЯ ГАЗОВОГО СЕКТОРУ

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2019 – 2020 РОКИ АТ «МАГІСТРАЛЬНІ ГАЗОПРОВІДИ УКРАЇНИ» ТА ТОВ «ОПЕРАТОР ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Вартість активів Групи Нафтогаз та передача активів ГТС станом на 01.01.2020

